

PRESUDA OPĆEG SUDA (treće prošireno vijeće)

6. ožujka 2002.(*)

„Državna potpora – Pojam državne potpore – Porezne mjere – Selektivnost mjere –
Opravdanje zbog prirode ili ukupne strukture poreznog sustava – Spojivost potpore sa
zajedničkim tržištem.”

U spojenim predmetima T-127/99, T-129/99 i T-148/99,

Territorio Histórico de Álava - Diputación Foral de Álava, koje zastupaju A. Creus
Carreras i B. Uriarte Valiente, odvjetnici,

tužitelj u predmetu T-127/99,

Comunidad Autónoma del País Vasco,

Gasteizko Industria Lurra, SA, sa sjedištem u Vitoriji (Španjolska),

koje zastupaju F. Pombo García, E. Garayar Gutiérrez i J. Alonso Berberena, odvjetnici, s
izabranom adresom za dostavu u Luxembourg,

tužitelji u predmetu T-129/99,

Daewoo Electronics Manufacturing España, SA, sa sjedištem u Vitoriji, koje zastupaju
A. Creus Carreras i B. Uriarte Valiente, odvjetnici,

tužitelj u predmetu T-148/99,

protiv

Komisije Europskih zajednica koju zastupaju F. Santaolalla, G. Rozet i G. Valero
Jordana, u svojstvu agenata, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg,

tuženice,

koju podupiru

**Asociación Nacional de Fabricantes de Electrodomésticos de Línea Blanca
(ANFEL)**, sa sjedištem u Madridu (Španjolska), koje zastupaju M. Muñiz i M. Cortés
Muleiro, odvjetnici, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg,

intervenijent,

Conseil européen de la construction d'appareils domestiques (CECED), koje zastupa A. González Martínez, odvjetnik, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg, u

intervenijent u predmetu T-148/99,

povodom zahtjeva za poništenje Odluke Komisije 1999/718/EZ od 24. veljače 1999. o državnoj potpori koju je provela Španjolska u korist društva Daewoo Electronics Manufacturing España SA (Demesa) (SL L 292, str. 1.),

PRVOSTUPANJSKI SUD EUROPSKIH ZAJEDNICA (treće prošireno vijeće),

u sastavu: J. Azizi, predsjednik, K. Lenaerts, V. Tiili, R. M. Moura Ramos i M. Jaeger, suci,

tajnik: J. Plingers, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 26. lipnja 2001.,

donosi sljedeću

Presudu

Pravni okvir

Maksimalni intenzitet potpora dopušten u Baskiji

- 1 Prema španjolskoj karti regionalnih potpora koju je predložila Komisija (SL 1996, C 25, str. 3), najviša primjenjiva gornja granica u Baskiji je 25 % neto ekvivalenta potpore (NEP).

Ekimen program regionalnih potpora Autonomne zajednice Baskije

- 2 Odlukom od 12. prosinca 1996. [SG (96) D/11028 (državna potpora N 529/96)] za koju je obavijest objavljena (SL 1997, C 189, str. 7.), Komisija je odobrila Ekimen program regionalnih potpora Autonomne zajednice Baskije koji joj je, u fazi planiranja, Španjolska dostavila 28. lipnja 1996. Taj je program uspostavljen na temelju Uredbe br. 289/1996 od 17. prosinca 1996. (u daljnjem tekstu: Uredba Ekimen), koja je objavljena u *Boletín Oficial del País Vasco* br. 246 od 23. prosinca 1996., str. 20138.

- 3 Ovaj je program obuhvaćao razdoblje od 1996. do 1998. Njegov je cilj bio potpora regionalnom razvoju i stvaranje radnih mjesta u Autonomnoj zajednici Baskiji (članak 1. Uredbe Ekimen). Potpore su se mogle dodijeliti kao subvencija ili zajam s niskom kamatnom stopom radi otvaranja novih postrojenja ili proširenja te modernizacije postojećih infrastruktura (članak 9. Uredbe Ekimen). Prihvatljivi troškovi uključivali su zemljišta, zgrade i postrojenja [članak 7. točka (a) Uredbe Ekimen].
- 4 Potpore su osobito mogli koristiti poduzetnici u industrijskom sektoru (članak 3. Uredbe). U tu svrhu članak 5. Uredbe Ekimen predviđao je da ulaganja moraju ispuniti sljedeće uvjete:
- projekt ulaganja mora biti tehnički, gospodarski i financijski održiv i mora se provesti u roku od tri godine od dana dodjeljivanja potpore;
 - iznos ulaganja mora biti veći od 360 milijuna španjolskih pezeta (ESP);
 - projekt mora omogućiti stvaranje najmanje 30 radnih mjesta;
 - ulaganja i stvaranje radnih mjesta koji se uzimaju u obzir mora ostvariti samo jedna pravna osoba, a poduzetnici koji imaju više proizvodnih jedinica to moraju ostvariti u samo jednoj od tih jedinica, osim ako je propisno utvrđeno da je riječ o samo jednom projektu ulaganja;
 - barem 30 % ulaganja mora financirati poduzetnik korisnik iz vlastitih sredstava.
- 5 U skladu s člankom 10. Uredbe Ekimen, potpore dodijeljene u okviru ovog programa potpora ne smiju prelaziti 25 % ulaganja (vidjeti točku 112. u nastavku ove presude).

Porezne pogodnosti na snazi u Territorio Histórico de Álava (Povijesna pokrajina Álava)

- 6 Porezni okvir na snazi u Baskiji potpada pod sustav gospodarske suradnje koji je uspostavljen španjolskim Zakonom br. 12/1981 od 13. svibnja 1981., kako je izmijenjen Zakonom br. 38/1997 od 4. kolovoza 1997. Na temelju tog zakona Diputación Foral de Álava (Pokrajinsko vijeće Álave) može, uz određene uvjete, ustrojiti porezni sustav na svojem području.
- 7 Na toj osnovi Pokrajinsko vijeće Álave usvojilo je različite porezne mjere, osobito u obliku poreznog kredita od 45 % i smanjenja porezne osnovice za porez na dobit trgovačkih društava.

Porezni kredit od 45 %

- 8 Šesta dodatna odredba Norma Foral br. 22/1994 od 20. prosinca 1994. o provedbi proračuna Povijesne pokrajine Álave za 1995. godinu [Boletín Oficial del Territorio Histórico de Álava (Službeni list Povijesne pokrajine Álave, u daljnjem tekstu: BOTHERA) br. 5 od 13. siječnja 1995.] glasi kako slijedi:

„Za ulaganja u materijalnu imovinu izvršena od 1. siječnja do 31. prosinca 1995., koja prelaze 2,5 milijarde ESP u skladu sa sporazumom Pokrajinskog vijeća Álave, ostvarit će se pravo na porezni kredit od 45 % od iznosa ulaganja koji utvrdilo Pokrajinsko vijeće Álave, koji se primjenjuje na konačni iznos poreza koji se treba platiti.

Svaki porezni kredit koji nije iskorišten zato što prelazi iznos poreza moći će se primijeniti u devet godina nakon godine u kojoj je zaključen sporazum Pokrajinskog vijeća Álave.

U sporazumu Pokrajinskog vijeće Álave utvrdit će se rokovi i ograničenja koja se primjenjuju na svaki pojedinačni slučaj.

Pogodnosti koje se priznaju na temelju ove odredbe bit će nespojive sa svakom drugom poreznom pogodnosti koja postoji zbog tih istih ulaganja.

Pokrajinsko vijeće Álave utvrdit će i trajanje procesa ulaganja koje će moći obuhvatiti ulaganja ostvarena u pripremnoj fazi projekta na osnovi ulaganja”.

- 9 Valjanost ove odredbe produžena je za 1996. godinu petom dodatnom odredbom Norma Foral br. 33/1995 od 20. prosinca 1995. (BOTHA br. 4 od 10. siječnja 1996.), kako je izmijenjena točkom 2.11 jedine odredbe o odstupanju u Norma Foral br. 24/1996 od 5. srpnja 1996. (BOTHA br. 90 od 9. kolovoza 1996.). Za 1997. godinu porezna mjera je produžena sedmom dodatnom odredbom Norma Foral br. 31/1996 od 18. prosinca 1996. (BOTHA br. 148 od 30. prosinca 1996.). Porezni kredit od 45 % iznosa ulaganja zadržan je, u promijenjenom obliku, za godine 1998. i 1999. i to na temelju jedanaeste dodatne odredbe Norma Foral br. 33/1997 od 19. prosinca 1997. (BOTHA br. 150 od 31. prosinca 1997.), te na temelju sedme dodatne odredbe Norma Foral br. 36/1998 od 17. prosinca 1998. (BOTHA br. 149 od 30. prosinca 1998.).

Smanjenje porezne osnovice za porez na dobit trgovačkih društava

- 10 Članak 26. Norma Foral br. 24/1996 od 5. srpnja 1996. iz prethodne točke predviđa kako slijedi:

„1. Poduzetnici koji započinju djelatnost imat će pravo na smanjenje od 99, 75, 50 i 25 % pozitivne porezne osnovice koja odgovara njihovom rezultatu poslovanja prije kompenzacije s negativnim poreznim osnovicama prethodnih poreznih razdoblja tijekom četiri uzastopna porezna razdoblja, počevši od prvog razdoblja tijekom kojega u četiri godine nakon pokretanja djelatnosti imaju pozitivne porezne osnovice.

[...]

2. Za ostvarenje prava na ovo smanjenje, porezni obveznici morat će ispunjavati sljedeće uvjete:

- (a) započet će svoju djelatnost s uplaćenim kapitalom od najmanje 20 milijuna ESP;

- (b) [...]
 - (c) [...]
 - (d) novu djelatnost nisu prethodno obavljali, izravno ili neizravno pod nekim drugim nazivom;
 - (e) novu djelatnost obavljaju u prostoriji ili postrojenju u kojem druge fizičke ili pravne osobe ne obavljaju nikakvu drugu djelatnost;
 - (f) u prve dvije godine djelatnosti ostvaruju ulaganja u materijalnu imovinu u iznosu od najmanje 80 milijuna ESP, pri čemu sva ulaganja moraju biti namijenjena imovini koja služi obavljanju djelatnosti, osim imovine koja je iznajmljena ili prenesena za korištenje trećim osobama. U tu svrhu ulaganjima u materijalnu imovinu smatrat će se i imovina stečena financijskim leasingom, uz uvjet da se stjecatelj obveže da će izvršiti opciju kupnje;
 - (g) stvorit će barem deset radnih mjesta u šest mjeseci nakon početka djelatnosti i na toj razini održavat će prosječan broj osoblja, od tog trenutka do financijske godine u kojoj završava pravo na primjenu smanjenja porezne osnovice;
 - (h) [...]
 - (i) imat će poslovni plan za razdoblje od najmanje pet godina.
3. [...]

4. Minimalan iznos ulaganja naveden u stavku 2. točki (f) gore te broj radnih mjesta naveden u stavku 2. točki (g) bit će nespojivi sa svakom drugom poreznom pogodnosti uspostavljenom za ta ulaganja ili za to stvaranje radnih mjesta.

5. Smanjenje utvrđeno u ovoj odredbi zatražit će se od porezne uprave koja će, nakon provjere ispunjenja početno zatraženih uvjeta, o svojem privremenom odobrenju, ako je primjenjivo, obavijestiti društvo koje je podnijelo zahtjev, a navedeno odobrenje mora potvrditi Pokrajinsko vijeće Álave.

[...]"

Činjenice iz kojih proizlazi spor

- 11 Dana 13. ožujka 1996. Baskijska tijela i Daewoo Electronics Co. Ltd (u daljnjem tekstu: Daewoo Electronics) potpisali su sporazum o suradnji na temelju kojeg se društvo Daewoo Electronics obvezalo osnovati tvornicu za proizvodnju hladnjaka u Baskiji. Baskijska su se tijela sa svoje strane obvezala da će taj projekt poduprijeti dodjelom subvencija.

- 12 U skladu s tim sporazumom za prethodno navedeni projekt mogla se dobiti subvencija sve do 25 % ulaganja u materijalnu imovinu i troškova početka poslovanja, ali i svaka druga javna potpora koja je na raspolaganju subjektima koji u Baskiji žele ulagati u područjima okoliša, istraživanja i razvoja te uštede energije.
- 13 Poduzetnik koji je osnovao društvo Daewoo Electronics bio je dužan izraditi poslovni plan koji su morala odobriti baskijska tijela jer je to odobrenje bilo preduvjet za provedbu sporazuma. Taj plan, koji se odnosi na razdoblje od 1996. do 2001. baskijskim je tijelima predstavljen u rujnu 1996. Plan je predviđao ulaganje u iznosu od 11 835 600 000 ESP i stvaranje 745 radnih mjesta. Prodaja je trebala započeti u 1997., uglavnom na španjolskom, francuskom i talijanskom tržištu i zatim se u 1998. proširiti na njemačko i britansko tržište. Glavnina prometa u početku se trebala ostvariti na španjolskom tržištu. Izvoz se trebao povećavati svake godine kako bi nakon tri do četiri godine dosegao 60 % ukupnog prometa.
- 14 Dana 7. listopada 1996. osnovan je Daewoo Electronics Manufacturing España, SA (u daljnjem tekstu: Demesa), društvo osnovano u skladu sa španjolskim pravom i društvo kći koje je 100 % u vlasništvu društva Daewoo Electronics.
- 15 Dopisom od 10. listopada 1996. poduzetnik Gasteizko Industria Lurra, SA (u daljnjem tekstu: Gasteizko Industria), javno trgovačko društvo, društvu Demesa poslao je ponudu o prodaji, za cijenu od 4125 ESP/m², građevinskog zemljišta površine 100 000 m² koje se nalazi u Vitoria-Gasteizu, u industrijskoj zoni Júndiz. Društvo Demesa tu je ponudu prihvatilo u studenome 1996.
- 16 Otprilike u studenome 1996. društvo Demesa započelo je građevinske radove na izgradnji svoje tvornice za proizvodnju hladnjaka.
- 17 Vijeće baskijske vlade je 24. prosinca 1996., na temelju Uredbe Ekimen (vidjeti točke 2. do 5. gore), odlučilo društvu Demesa dodijeliti subvenciju od 25 % u bruto ekvivalentu potpore (BEP) ukupnog iznosa predviđenog ulaganja, odnosno 2 958 900 000 ESP.
- 18 Na temelju Odluke Pokrajinskog vijeća Álave br. 737/1997 od 21. listopada 1997. tužitelju je odobren porezni kredit od 45 % spomenut u točkama 8. i 9. gore.
- 19 Društvo Demesa je 30. prosinca 1997. na dan kada je potpisan kupoprodajni ugovor, društvu Gasteizko Industria platilo kupovnu cijenu za zemljište, koja je utvrđena u ponudi od 10. listopada 1996. (vidjeti točku 15. gore).
- 20 Dana 30. prosinca 1997. sklopljen je i ugovor o prodaji tog zemljišta.

Upravni postupak

- 21 U dopisu od 11. lipnja 1996. Komisija je od Asociación Nacional de Fabricantes de Electrodomésticos de Línea Blanca (Nacionalno udruženje proizvođača električnih kućanskih uređaja Línea Blanca) (ANFEL) primila pritužbu prema kojoj je Španjolska u

korist društva Demesa provela potporu u obliku subvencija i poreznih izuzeća koji prekoračuju gornje granice primjenjive na regionalne potpore u Baskiji. Komisija je o tome također primila pritužbe od Conseil européen de la construction d'appareils domestiques (Europsko vijeće za izradu kućanskih uređaja) (CECED) i Associazione Nazionale Industria Elettrotecniche ed Elettroniche (Nacionalno udruženje elektrotehničke i elektroničke industrije) (ANIE).

- 22 U dopisu od 26. lipnja 1996. Komisija je španjolskim tijelima poslala zahtjev za pružanje informacija.
- 23 U dopisu od 16. rujna 1996. španjolske su vlasti Komisiji poslale određen broj informacija. U dopisu od 11. veljače 1997. baskijska su tijela Komisiji dostavila dodatne informacije.
- 24 U dopisu od 16. prosinca 1997. Komisija je španjolske vlasti obavijestila o svojoj odluci, osobito o „otvaranju postupka predviđenog u članku 93. stavku 2. Ugovora zbog eventualnog prekoračenja gornje granice potpore određene na 25 % neto ekvivalenta potpore koja se primjenjuje u regiji zbog dodjele [...] potpora društvu Demesa, u obliku:
 - poreznih mjera u okviru poreznog sustava pokrajine Álava (Norma Foral br. 24/1996. od 5. srpnja 1996. o porezu na dobit trgovačkih društava),
 - poreznog kredita koji se sastoji od smanjenja u visini od 45 % iznosa koji se plaća na ime poreza na dobit trgovačkih društava [šesta dodatna odredba Norma Foral br. 22/1994 od 20. prosinca 1994. o provedbi proračuna pokrajine Álava za 1995., produžena Norma Foral br. 33/1995 od 20. prosinca 1995. (petom dodatnom odredbom), produžena Norma Foral br. 24/1996, od 5. srpnja 1996. (odredbom o odstupanju, točka 2.11) te Norma Foral br. 31/1996 od 18. prosinca 1996. (sedmom dodatnom odredbom)],
 - besplatnog korištenja za društvo Demesa zemljišta površine 500 000 kvadratnih metara u industrijskoj zoni Júndiz od 1996., te prodajne cijene koja nije u skladu s tržišnim cijenama”[neslužbeni prijevod].
- 25 Komisija je pozvala zainteresirane osobe da podnesu svoje primjedbe o navodnim potporama (SL 1998, C 103, str. 3.). Španjolska tijela su u dopisima od 23. siječnja i 6. ožujka 1996. dostavila svoje primjedbe. Komisija je zaprimila primjedbe zainteresiranih osoba i prosljedila ih je španjolskim tijelima koja su joj u dopisu od 20. listopada 1998. dala svoje komentare o tim primjedbama.
- 26 U dopisu od 4. lipnja 1998. Komisija je španjolska tijela informirala o svojoj odluci o proširenju postupka koji je u tijeku na potporu koja je društvu Demesa dodijeljena u okviru programa Ekimen, što se tiče dijela koji nije obuhvaćen općim pravilom iz članka 10. stavka 1. Uredbe Ekimen kojim se odobrava intenzitet potpore od 10 % stvarnih prihvatljivih troškova (vidjeti točku 112. u nastavku ove presude).

- 27 Pozvala je zainteresirane osobe da o tom podnesu svoje primjedbe (SL 1998, C 266, str. 6.). Španjolska tijela su u dopisima od 22. i 24. srpnja 1998. dostavila svoje primjedbe. Komisija je primjedbe drugih zainteresiranih osoba prosljedila španjolskim tijelima koja su na njih reagirala u dopisu od 3. prosinca 1998.
- 28 Komisijine službe i predstavnici baskijskih tijela održali su dva sastanka, u Bruxellesu i u Vitoria-Gasteizu, i to 29. listopada i 15. prosinca 1998.
- 29 Komisija je 24. veljače 1999. donijela Odluku 1999/718/EZ o državnoj potpori koju je provela Španjolska u korist Daewoo Electronics Manufacturing España SA (Demesa) (SL L 292, str. 1.) (u daljnjem tekstu: pobijana odluka).
- 30 Među ostalim, Odluka sadržava sljedeće odredbe:

„Članak 1.

Sa zajedničkim tržištem nespojive su državne potpore koje je Španjolska provela u korist [društva Demesa], i to:

- (a) prednost u iznosu od 184 075,79 eura, što odgovara odgodi plaćanja cijene za zemljište tijekom devet mjeseci od trenutka kada je [društvo Demesa] zauzelo zemljište u industrijskoj zoni Júndiz (Vitoria-Gasteiz) radi izvođenja planiranih građevinskih radova, do trenutka uplate cijene;
- (b) prednost u iznosu od 213 960,31 eura, što odgovara razlici između tržišne cijene i cijene koju je [društvo Demesa] platilo za zemljište u industrijskoj zoni Júndiz (Vitoria-Gasteiz);
- (c) dodjela subvencije koja prelazi za pet postotnih bodova najveći dopušteni iznos subvencije od 20 % prihvatljivih troškova prema programu potpora Ekimen, pri čemu se od navedenih troškova odbija oprema procijenjena na 1 803 036,31 eura u okviru revizorskog izvještaja koji su regionalne vlasti dostavile u prilogu dopisu Španjolske od 24. srpnja 1998.
- (d) odobrenje poreznog kredita u iznosu koji odgovara 45 % cijene koštanja ulaganja koji je utvrdilo Vijeće pokrajine Álave u svojoj Odluci 737/1997 od 21. listopada 1997;
- (e) smanjenje porezne osnovice za novoosnovane poduzetnike koje se predviđa u članku 26. Norma Foral br. 24/1996 od 5. srpnja 1996.

Članak 2.

1. Španjolska će poduzeti sve potrebne mjere da:

- (a) od korisnika ishodi povrat potpora iz članka 1. točkaka (a), (b) i (c), a koje su mu nezakonito stavljene na raspolaganje;
- (b) oduzme prednosti koje su ostvarene potporama navedenima u članku 1. točki (d) i (e), a koje su korisniku nezakonito stavljene na raspolaganje.

2. Potpora se vraća u skladu s postupcima nacionalnog prava. Na iznose koji se moraju vratiti obračunava se kamata od dana kada su stavljeni na raspolaganje korisniku do dana njihova stvarnog povrata. Kamata se obračunava na temelju referentne stope koja se koristi prilikom izračuna ekvivalenta potpore u okviru regionalnih potpora.

Članak 3.

U roku od dva mjeseca od priopćenja ove odluke Španjolska će obavijestiti Komisiju o mjerama koje je poduzela u svrhu postupanja u skladu s ovom odlukom.

Članak 4.

Ova je odluka upućena Kraljevini Španjolskoj.”

Sudski postupak

- 31 Zahtjevima podnesenim tajništvu Općeg suda 25. svibnja, 26. svibnja i 18. lipnja 1999. tužitelji su u predmetima T-127/99, T-129/99 i T-148/99 podnijeli ove tužbe za poništenje pobijane odluke.
- 32 Aktima podnesenim tajništvu Općeg suda 17. studenoga 1999. ANFEL je u predmetima T-127/99 i T-129/99 zatražio intervenciju u potporu Komisijinim zahtjevima.
- 33 Aktima podnesenim tajništvu Općeg suda 13. prosinca 1999., ANFEL i CECED su u predmetu T-148/99 zatražili intervenciju u potporu Komisijinim zahtjevima.
- 34 Rješenjem predsjednika trećeg proširenog vijeća Općeg suda od 25. veljače 2000. ovi su zahtjevi za intervenciju prihvaćeni.
- 35 ANFEL i CECED podnijeli su 12. travnja 2000. svoje intervencijske podneske, na koje su glavne stranke podnijele svoja očitovanja.
- 36 Rješenjem od 5. lipnja 2001. predmeti T-127/99, T-129/99 i T-148/99 spojeni su radi usmenog dijela postupka i donošenja presude.
- 37 Na temelju izvještaja suca izvjestitelja Opći sud je odlučio otvoriti usmeni dio postupka.
- 38 Opći sud je na raspravi koja se održala 26. lipnja 2001. saslušao izlaganja stranaka i njihove odgovore na pitanja koja im je postavio.

Zahtjevi stranaka

- 39 Tužitelj u predmetu T-127/99 od Općeg suda zahtijeva da:
- proglasi tužbu dopuštenom i osnovanom i da poništi članak 1. točke (d) i (e), članak 2. stavak 1. točku (b) i stavak 2. pobijane odluke;
 - naloži Komisiji snošenje troškova.
- 40 Tužitelji u predmetu T-129/99 od Općeg suda zahtijevaju da:
- poništi pobijanu odluku;
 - naloži Komisiji snošenje troškova.
 - naloži ANFEL-u snošenje troškova koji se odnose na postupak intervencije.
- 41 Tužitelj u predmetu T-148/99 od Općeg suda zahtijeva da:
- proglasi tužbu dopuštenom i osnovanom;
 - poništi pobijanu odluku;
 - naloži Komisiji snošenje troškova.
- 42 Tužitelji u predmetima T-127/99 i T-148/99 od Općeg suda zahtijevaju i to da naloži Komisiji da dostavi svoje interne dokumente o donošenju pobijane odluke. U predmetu T-129/99 tužitelji zahtijevaju da se dostavi cijeli upravni spis koji se odnosi na pobijanu odluku.
- 43 U predmetu T-127/99 i u predmetu T-148/99 Komisija od Općeg suda zahtijeva da:
- odbije tužbu;
 - naloži tužitelju snošenje troškova.
- 44 U predmetu T-129/99 Komisija od Općeg suda zahtijeva da:
- proglasi tužbu nedopuštenom što se tiče članka 1. točaka (d) i (e) pobijane odluke i podredno da je u tom pogledu odbije kao neosnovanu;
 - odbije tužbu što se tiče članka 1. točaka (a), (b) i (c) pobijane odluke;
 - naloži tužiteljima snošenje troškova.

- 45 Osim toga, Komisija smatra da se zahtjevi tužiteljâ u predmetima T-127/99, T-129/99 i T-148/99 o dostavi određenih dokumenata ili cijelog spisa moraju odbiti.
- 46 U svojim zahtjevima, kako su pojašnjeni na raspravi, ANFEL u trima predmetima i CECED u predmetu T-148/99 od Općeg suda zahtijevaju da:
- odbije tužbu;
 - naloži tužiteljima snošenje troškova.

Djelomična nedopuštenost tužbe u predmetu T-129/99

- 47 Komisija tvrdi da je tužba u predmetu T-129/99 nedopuštena, s obzirom na to da tužitelji žele ishoditi poništenje članka 1. točaka (d) i (e) pobijane odluke. Naime te odredbe ne odnose se izravno i osobno na tužitelje u smislu članka 230. četvrtog stavka UEZ-a.
- 48 Tužitelji u predmetu T-129/99 ističu da se pobijana odluka mora smatrati nedjeljivom cjelinom. Nadalje, oni tvrde da je Komisija globalno uzela u obzir porezne potpore iz članka 1. točaka (d) i (e) i one iz članka 1. točaka (a), (b) i (c) te da je na osnovi toga zaključila da ukupan iznos potpora dodijeljenih društvu Demesa znatno prelazi maksimalni intenzitet potpora dopušten u Baskiji. Konačno, Autonomna zajednica Baskija je na temelju španjolskog prava imala nadležnosti u poreznim stvarima na koje se odnosi članak 1. točke (d) i (e) pobijane odluke. Stoga joj valja priznati aktivnu procesnu legitimaciju što se tiče odredaba navedene odluke.
- 49 Opći sud najprije utvrđuje da tužitelji u predmetu T-129/99, to jest Autonomna zajednica Baskija i Gasteizko Industria, nisu adresati pobijane odluke. Stoga valja ispitati može li se smatrati da se pobijana odluka izravno i osobno odnosi na ove stranke u smislu članka 230. četvrtog stavka UEZ-a.
- 50 U tom pogledu valja istaknuti, prvo, da se članak 1. točke (a) i (b) pobijane odluke odnose na potpore koje je Gasteizko Industria dodijelio društvu Demesa i, drugo, da se članak 1. točka (c) pobijane odluke odnosi na potporu koju je Autonomna zajednica Baskija dodijelila tom istom poduzetniku. Dotične odredbe pobijane odluke ne samo da se odnose na akte čiji su autori tužitelji u predmetu T-129/99 već štoviše, sprječavaju tužitelje u izvršavanju, prema potrebi, vlastitih ovlasti na koje imaju pravo izravno na temelju španjolskog nacionalnog prava (vidjeti u tom smislu presude Općeg suda od 30. travnja 1998., Vlaams Gewest/Komisija, T-214/95, Zb., str. II-717., t. 29. i 30. i od 15. lipnja 1999., Regione Autonoma Friuli-Venezia Giulia/Komisija, T-288/97, Zb., str. II-1871., t. 31.).
- 51 Iz toga slijedi da se članak 1. točke (a) i (b) pobijane odluke izravno i osobno odnose na Gasteizko Industria i da se članak 1. točka (c) pobijane odluke izravno i osobno odnosi na Autonomnu zajednicu Baskiju.

- 52 S obzirom na to da je riječ o jednoj jedinstvenoj tužbi može se utvrditi da je tužba u predmetu T-129/99 dopuštena u dijelu u kojem se odnosi na poništenje članka 1. točaka (a), (b) i (c) pobijane odluke (vidjeti u tom smislu presudu Suda od 24. ožujka 1993., CIRFS i dr./Komisija, C-313/90, Zb., str. I-1125., t. 31.).
- 53 Što se tiče mjera iz članka 1. točke (d) i (e) pobijane odluke, to jest poreznog kredita i smanjenja porezne osnovice, među strankama je nesporno da te mjere nije uveo nijedan od tužitelja u predmetu T-129/99.
- 54 Tužitelji u ovom predmetu ipak tvrde da se i ove odredbe pobijane odluke na njih izravno i osobno odnose. U tu svrhu oni se najprije pozivaju na porezne ovlasti Autonomne pokrajine Baskije.
- 55 Međutim, taj je argument neodrživ zato što Autonomna zajednica Baskija nije dokazala da ju je članak 1. točke (d) i (e) pobijane odluke spriječio u tome da ona, prema potrebi, izvršava svoj porezne ovlasti (presuda Vlaams Gewest/Komisija, navedena u točki 50. gore, t. 29.).
- 56 Tužitelji nisu mogli istaknuti ni argument o navodnoj nedjeljivosti pobijane odluke. Naime, pobijana se odluka analizira kao skup odluka o različitim potporama koje su različita javna tijela dodijelila jednom poduzetniku.
- 57 Osim toga, suprotno tvrdnjama tužiteljâ Komisija u pobijanoj odluci nije uzela u obzir navodne potpore iz članka 1. točaka (d) i (e) pobijane odluke kako bi ocijenila prelaze li prednosti potpora koje su u okviru programa Ekimen dodijeljene društvu Demesa gornju dopuštenu granicu koja je navedena u Odluci od 12. prosinca 1996. (vidjeti točku 2. gore). Osim toga, u pobijanoj odluci Komisija svoju ocjenu prema kojoj su navodne potpore na koje se odnosi pobijana odluka nespojive sa zajedničkim tržištem nije zasnovala ni na utvrđenju da su sveukupne prednosti koje je imalo društvo Demesa prelazile gornju granicu od 25 % neto ekvivalenta potpore, koja je utvrđena za Baskiju (vidjeti točku 1. gore).
- 58 Stoga valja zaključiti da je tužba u predmetu T-129/99 dopuštena utoliko što se njome traži poništenje članka 1. točaka (d) i (e) pobijane odluke i posljedično tomu, utoliko što se njome traži poništenje članka 2. stavka 1. točke (b) pobijane odluke.

Meritum

- 59 U zahtjevima koji se odnose na ove tužbe mogu se razlikovati tri zajednička tužbena razloga. Prvi se temelji na povredi članka 92. stavka 1. UEZ-a (koji je nakon izmjene postao članak 87. stavak 1. UEZ-a). Drugi se temelji na povredi načela zaštite legitimnih očekivanja i pravne sigurnosti i treći koji se temelji na povredi članka 190. UEZ-a (koji je postao članak 253. UEZ-a).

60 U predmetima T-129/99 i T-148/99 tužitelji također ističu tužbeni razlog koji se temelji na povredi prava obrane. Naposljetku, tužitelji u predmetu T-129/99 ističu i tužbeni razlog koji se temelji na povredi članka 92. stavka 3. Ugovora.

I – Prvi tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 92. stavka 1. Ugovora

61 Ovaj se tužbeni razlog sastoji od šest dijelova. Prvih pet dijelova odnosi se na različite navodne elemente potpore utvrđene u izreci pobijane odluke [članak 1. točke (a) do (e)]. Šesti dio odnosi se na eventualna narušavanja tržišnog natjecanja i utjecaj na trgovinu unutar Zajednice u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora.

62 Opći sud smatra da najprije valja ispitati dio koji se odnosi na navodni element potpore iz članka 1. točke (b) pobijane odluke prije nego se ocijeni zakonitost ostalih točaka članka 1. pobijane odluke.

Prvi dio tužbenog razloga, koji se odnosi na kupovnu cijenu zemljišta površine 100 000 m² navedenog u članku 1. točki (b) pobijane odluke

63 U pobijanoj odluci Komisija je tržišnu cijenu zemljišta površine 100 000 m² koje je Gasteizko Industria prodao društvu Demesa, procijenila na 4481 ESP/m² (pobijana odluka, točka V.2.2. zadnji stavak). To je bilo građevinsko zemljište na kojem su postojali priključci za vodu, plin, struju i kanalizaciju.

64 Cijena od 4481 ESP/m² koju je Komisija uzela u obzir je cijena koja se spominje u izvještaju društva Price Waterhouse iz siječnja 1997. (pobijana odluka, točka V.2.2. sedmi stavak). Naime, „u tom dokumentu navodi se jedinična cijena za kvadratni metar građevinskog zemljišta u iznosu od 4481 ESP za zemljišta površine 50 000 kvadratnih metara koja se nalaze u istoj zoni kao i zemljište koje je zauzelo društvo Demesa” (pobijana odluka, točka III.2.1. četvrti stavak).

65 Iz pobijane odluke je razvidno da je Komisija provjerila pouzdanost procjene društva Price Waterhouse oslanjajući se na tri druga izvještaja.

66 Komisija se najprije poziva na procjene dvaju stručnjaka za nekretnine od 13. siječnja i 6. veljače 1998., koje su baskijska regionalna tijela predočila u upravnom postupku. U tom pogledu u pobijanoj odluci objašnjava se:

„U prvoj se procjeni navodi [...] da bi cijena za zemljište s osnovnom infrastrukturom, površine veće od 10 000 m² trebala iznositi od 4000 do 4500 ESP/m². U drugoj procjeni, koja se zasniva na stvarnim podacima, to jest na prodajnim cijenama za zemljišta s osnovnom infrastrukturom sličnih karakteristika, koja su prodana u prethodnim mjesecima, navodi se cijena od 5000 ESP/m² za dva zemljišta površine od oko 33 000 m² i 50 000 m², koji stoga uvelike premašuju površinu od 10 000 m², i zaključuje se da na tržištu ne postoje referentne vrijednosti za zemljišta s osnovnom infrastrukturom površine 100 000 m², tako da se u ovim okolnostima cijena između 4000 ESP/m² i 4800 ESP/m² čini opravdanom s obzirom na troškove infrastrukturnog uređenja velikih zemljišta.

Istodobno se naglašava politička narav prodaje ove vrste na koju nužno utječu razlozi koji nisu gospodarske naravi.” (Pobijana odluka, točka V.2.2. peti stavak).

- 67 Komisija je svoje zaključke zasnivala i na revizorskom izvještaju IDOM-a iz srpnja 1998. U pobijanoj odluci objašnjava se da se u ovom revizorskom izvještaju „navodi da se cijena za m² zemljišta bez osnovne infrastrukture u toj istoj zoni kreće oko 5000 ESP/m². Cijena koju je platilo društvo Demesa mogla se opravdati popustom odobrenim zbog veličine zemljišta. Međutim, u svojim zaključcima revizor zadržava cijenu od 5000 ESP/m² i naglašava razliku koja postoji između njegove procjene i cijene od 4125 ESP/m² koju su odredila regionalna tijela” (pobijana odluka, točka V.2.2. šesti stavak).
- 68 Komisija zaključuje da se „u prosjeku procijenjeni iznos [sadržanih u trima prethodno navedenim izvještajima] ne razlikuje znatno od prosječne jedinične cijene od 4481 ESP/m² za zemljište s osnovnom infrastrukturom koju je u siječnju 1997. izračunalo društvo Price Waterhouse, a koja uključuje troškove infrastrukturnog uređenja lokacije” (pobijana odluka, točka V.2.2. sedmi stavak). Stoga je ova cijena, prema Komisijinom mišljenju, tržišna cijena.
- 69 Komisija dodaje:
- „Budući da je društvo Demesa platilo 4125 ESP/m², to je društvo ostvarilo prednost koja odgovara razlici između tih dvaju iznosa (356 ESP/m²), odnosno 213 960,31 eura (35 600 000 ESP).” (Pobijana odluka, točka V.2.2. zadnji stavak).
- 70 U tim okolnostima Komisija je u članku 1. točki (b) pobijane odluke državnu potporu okvalificirala kao „prednost u iznosu od 213 960,31 eura, koja odgovara razlici između tržišne cijene i cijene koju je za zemljište u industrijskoj zoni Júndiz (Vitoria-Gasteiz) platilo [društvo Demesa]”.
- 71 Tužitelji u predmetima T-129/99 i T-148/99 ističu da je Komisija povrijedila članak 92. stavak 1. Ugovora time što je smatrala da kupovna cijena od 4125 ESP/m² ne odgovara tržišnoj cijeni. Oni tvrde da je Komisija u pobijanoj odluci proizvoljno odredila tržišnu cijenu. Naime, Komisija je svoje zaključke zasnivala na cijeni od 4481 ESP/m² koju je za zemljište površine 50 000 m² utvrdilo revizorsko društvo Price Waterhouse, dok su svi izvještaji neovisnih stručnjaka koji su Komisiji dostavljeni tijekom upravnog postupka uključivali stvarnu prodajnu cijenu od 4125 ESP/m² unutar raspona tržišnih cijena.
- 72 U tom pogledu Opći sud podsjeća da prodaja imovine koju provodi tijelo javne vlasti, kao ona koja se odvijala posredovanjem društva Gasteizko Industria, uz povlaštene uvjete, može značiti državu potporu (presuda Suda od 11. srpnja 1996., SFEI i dr., C-39/94, Zb., str. I-3547., t. 59.).
- 73 Radi ocjene je li u ovom slučaju društvo Demesa, pri kupnji zemljišta površine 100 000 m², primilo državnu potporu valja ispitati je li ovo društvo dotično zemljište kupilo po cijeni koju ne bi moglo dobiti uz uobičajene tržišne uvjete (presude Suda od 29. travnja

1999., Španjolska/Komisija, C-342/96, Zb., str. I-2459., t. 41. i od 29. lipnja 1999., DM Transport, C-256/97, Zb., str. I-3913., t. 22.).

- 74 Iz pobijane odluke proizlazi (vidjeti točke 63. do 70. gore) da je Komisija odlučujući značaj pridala cijeni od 4481 ESP/m² koja je predložena u izvještaju društva Price Waterhouse. Naime, kako bi ocijenila je li cijena koju je stvarno platilo društvo Demesa za zemljište od 100 000 m² sadržavala elemente državne potpore, Komisija je usporedila prodajnu cijenu s jedinom cijenom koja proizlazi iz izvještaja društva Price Waterhouse. Cijene koje su utvrđene u trima drugim izvještajima spomenutima u pobijanoj odluci, i to u izvještajima od 13. siječnja i 6. veljače 1998. te iz izvještaja IDOM-a iz srpnja 1998., korištene su samo radi provjere pouzdanosti cijene koju je navelo društvo Price Waterhouse.
- 75 Radi ocjene zakonitosti članka 1. točke (b) pobijane odluke stoga valja ispitati je li Komisija mogla razumno pridati odlučujući značaj izvještaju društva Price Waterhouse.
- 76 U tom pogledu mora se utvrditi da u pobijanoj odluci Komisija objašnjava „da vrijednost dviju procjena [to jest onih od 13. siječnja i 6. veljače 1998.] i revizije [IDOM-a] koje su kasnije provedene ne može biti ista kao i vrijednost procjene *ex ante*” (pobijana odluka, točka V.2.2. treći stavak).
- 77 Međutim, Opći sud podsjeća na to da je u dopisu od 10. listopada 1996. Gasteizko Industria društvu Demesa dao ponudu za prodaju zemljišta površine 100 000 m² u industrijskoj zoni Júndiz po cijeni od 4125 ESP/m². Osim toga, iz spisa proizlazi da je društvo Demesa u studenome 1996. tu ponudu usmeno prihvatilo. Stoga valja utvrditi da su četiri procjene spomenute u pobijanoj odluci, uključujući i onu društva Price Waterhouse, izrađene nakon sporazuma o prodaji. Stoga, iako iz Komunikacije Komisije o elementima državne potpore kod prodaje zemljišta i zgrada od strane tijela javne vlasti (SL 1997, C 209, str. 3.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 4., str. 3.) proizlazi da prodajna cijena koja odgovara cijeni koju je prije prodaje procijenio neovisan stručnjak ne sadržava elemente potpore, Komisija se ipak nije mogla razumno pozivati na datum sastavljanja izvještaja društva Price Waterhouse (siječanj 1997.) kako bi odlučujuću važnost pridala tom izvještaju.
- 78 U odgovoru na pisano pitanje koje je uputio Opći sud, Komisija je objasnila da je procjena društva Price Waterhouse, revizora prodavatelja, društva za poslovanje nekretninama, jedina prihvatljiva procjena jer je izrađena radi utvrđivanja novčane vrijednosti nekretninskog portfelja tog društva. Osim toga, to je bila jedina procjena koja je izrađena prije odluke o pokretanju postupka na temelju članka 93. stavka 2. UEZ-a (koji je postao članak 88. stavak 2. UEZ-a). Osim toga, Komisija dovodi u pitanje pouzdanost izvještaja od 13. siječnja i 6. veljače 1998. zato što se prvi izvještaj nije oslanjao na stvarne tržišne podatke, a u drugom je, na osnovi političkih kriterija, cijena revidirana naniže.
- 79 Opći sud najprije smatra da se u ovom slučaju izvještaju društva Price Waterhouse iz siječnja 1997. ne može pridati odlučujuća važnost zbog činjenice da su procjene od 13.

siječnja i 6. veljače 1998. te izvještaj IDOM nastali nakon otvaranja postupka. Naime, četiri izvještaja, uključujući i onaj društva Price Waterhouse, sastavljena su u vrijeme kada je Komisija već započela istragu o navodnim potporama dodijeljenima društvu Demesa. Prvi zahtjev za pružanje informacija u ovom spisu naime datira iz lipnja 1996.

- 80 Nadalje, valja utvrditi da se nijedan od četiri izvještaja spomenutih u pobijanoj odluci izravno ne temelji na prodaji zemljišta površine 100 000 m². Kako je to navedeno u pobijanoj odluci na tržištu zapravo ne postoji „referentna vrijednost za zemljišta s osnovnom infrastrukturom površine od 100 000 m²” (točka V.2.2. peti stavak).
- 81 Međutim, stručnjaci koji su sastavili izvještaj od 6. veljače 1998. i revizorski izvještaj IDOM-a nastojali su, na temelju raspoloživih podataka, procijeniti prodajnu cijenu za zemljište takve površine. Izvještaj od 13. siječnja 1998. sadržava, općenito, procjenu za svako zemljište veće od 10 000 m².
- 82 Za razliku od toga, u izvještaju društva Price Waterhouse daje se procjena cijene za zemljište površine 55 481 m² i ne uzima se u obzir stvarna površina zemljišta koje je kupilo društvo Demesa.
- 83 U tim okolnostima valja smatrati da je Komisija, time što je u pobijanoj odluci kao odlučujuću referentnu cijenu uzela u obzir cijenu koja je navedena u izvještaju društva Price Waterhouse, postupila proizvoljno.
- 84 Činjenica da je cijenu koju je navelo društvo Price Waterhouse Komisija usporedila s prosjekom cijena navedenih u trima drugim izvještajima, to jest u izvještajima od 13. siječnja i 6. veljače 1998. te u revizorskom izvještaju IDOM-a nije takve prirode da može opovrgnuti ovaj zaključak.
- 85 Prvo, Komisija je morala ispitati je li prodajna cijena koju je platilo društvo Demesa bila tržišna cijena. Stoga je ona morala usporediti prodajnu cijenu koju je društvo Demesa stvarno platilo, a ne cijenu koju je utvrdilo društvo Price Waterhouse, s cijenama navedenim u različitim izvještajima stručnjaka koji su joj bili na raspolaganju tijekom upravnog postupka, kako bi ocijenila je li se cijena koju je platilo društvo Demesa od cijena navedenih u tim izvještajima razlikovala do te mjere da se zaključi o postojanju državne potpore.
- 86 Drugo, valja utvrditi da se u pobijanoj odluci (točka V.2.2. sedmi stavak), izračun prosjeka vrijednosti sadržanih u izvještajima od 13. siječnja i 6. veljače 1998. te u revizorskom izvještaju IDOM-a temelji na pogrešnom tumačenju tih izvještaja.
- 87 U tom pogledu valja istaknuti da je u odgovoru na pisano pitanje Općeg suda Komisija objasnila da je prosjek procjena navedenih u pobijanoj odluci (točka V.2.2. sedmi stavak) izračunala kako slijedi:

„Minimalne vrijednosti bile su [...]: 4000 ESP/m² (Agence Luis Perales [izvještaj od 13. siječnja 1998.]), 4000 ESP/m² (Agence Juan Calvo [izvještaj od 6. veljače 1998.]) i 5000

ESP/m² (IDOM). Prosječna minimalna vrijednost koja iz toga proizlazi je 4333 ESP/m². Maksimalne vrijednosti bile su: 4500 ESP/m² (Agence Luis Perales [izvještaj od 13. siječnja 1998.]) i 4800 ESP/m² (Agence Juan Calvo [izvještaj od 6. veljače 1998.]). Stoga je maksimalna prosječna vrijednost koja iz toga proizlazi 4650 ESP/m². Prema tome, prosječna vrijednost koja proizlazi iz triju procjena je 4491 ESP/m².”

- 88 Valja utvrditi, kao prvo, da je Komisija počinila pogrešku koja se tiče činjenica zato što je smatrala da je za zemljište koje je kupilo društvo Demesa iz revizorskog izvještaja IDOM-a proizlazila minimalna vrijednost od 5000 ESP/m². Točno je da se u revizorskom izvještaju IDOM-a za zemljište bez osnovne infrastrukture navodi iznos „od oko 5000 ESP/m²” („*entorno a las 5 000 pesetas*”). Međutim, u revizorskom izvještaju potvrđuje se da je konačna cijena koju je postiglo društvo Demesa, to jest 4125 ESP/m², tržišna cijena na koju je primijenjen uobičajen popust pri čemu je uzeta u obzir veličina površine zemljišta („*el precio final obtenido por Demesa es un precio de mercado con un descuento normal, teniendo en cuenta el tamaño de la superficie comprada*”). Osim toga, iako se u konačnim zaključcima još jedanput spominje cijena od 5000 ESP/m², oni također potvrđuju da je, prema provjerama koje je proveo IDOM, ulaganje društva Demesa ostvareno po trenutačnim tržišnim cijenama („*la inversión realizada por Demesa se ajusta a los precios de mercado actuales, tras las comprobaciones efectuadas por IDOM*”). Stoga iz revizorskog izvještaja IDOM-a proizlazi da iako se uobičajenom tržišnom cijenom može smatrati cijena od 5000 ESP/m², cijena koju je platilo društvo Demesa ipak jest tržišna cijena ako se uzme u obzir površina zemljišta.
- 89 Kao drugo, valja utvrditi da iz izvještaja od 13. siječnja i 6. veljače 1998. također proizlazi da cijena od 4125 ESP/m² jest tržišna cijena. Naime, u prvom se izvještaju potvrđuje da se za zemljište čija je površina veća 10 000 m² tržišna cijena kreće u rasponu od 4000 do 4500 ESP/m². U drugom izvještaju navodi se tržišna cijena od 4000 do 4800 ESP/m². Komisija je, pri izračunu jedinstvenog prosjeka vrijednosti navedenih u različitim izvještajima ipak pogrešno protumačila izvještaje od 13. siječnja i 6. veljače 1998. Naime, budući da je cijena koju je platilo društvo Demesa, to jest 4125 ESP/m², u svakom slučaju blizu minimalne vrijednosti raspona cijena navedene u izvještajima od 13. siječnja i 6. veljače 1998., Komisija je pri izračunu jedinstvene prosječne vrijednosti na temelju izvještaja od 13. siječnja i 6. veljače 1998. nužno zadržala navodnu tržišnu cijenu koja je viša od cijene koju je platilo društvo Demesa, iako ti isti izvještaji potvrđuju da cijena od 4125 ESP/m² jest tržišna cijena.
- 90 Na osnovi svega prethodno navedenog valja zaključiti da je u pobijanoj odluci Komisijin pristup, pri ocjenjivanju postoji li u cijeni od 4125 ESP/m² koju je društvo Demesa platilo za zemljište površine od 100 000 m² element državne potpore, proizvoljan. Osim toga, Komisija je u svojim izračunima počinila pogrešku što se tiče činjenica.
- 91 S obzirom na te okolnosti, time što je u pobijanoj odluci smatrala da razlika između cijene od 4481 ESP/m² koju je navelo društvo Price Waterhouse i cijene od 4125 ESP/m² jest državna potpora, Komisija je prekršila članak 92. stavak 1. Ugovora.

- 92 Stoga je prvi dio ovog tužbenog razloga osnovan. Prema tome, članak 1. točka (b) pobijane odluke mora se poništiti u predmetima T-129/99 i T-148/99. U istim predmetima valja također poništiti članak 2. stavak 1. točku (a) pobijane odluke u dijelu u kojem se Kraljevini Španjolskoj nalaže da od društva Demesa ishodi povrat navodne potpore iz članka 1. točke (b) pobijane odluke.

Drugi dio tužbenog razloga, koji se odnosi na odgodu plaćanja kupovne cijene zemljišta navedenog u članku 1. točke (a) pobijane odluke

- 93 U članku 1. točki (a) pobijane odluke Komisija je državnu potporu okvalificirala kao „prednost u iznosu od 184 075,79 eura, što odgovara odgodi plaćanja cijene za zemljište tijekom devet mjeseci od trenutka kada je [društvo Demesa] zauzelo zemljište [površine 100 000 m² koje mu je prodao javni poduzetnik Gasteizko Industria] u industrijskoj zoni Júndiz (Vitoria-Gasteiz), radi izvođenja planiranih građevinskih radova, do trenutka uplate cijene”.
- 94 Budući da je izreka akta neodvojiva od njegova obrazloženja mora se tumačiti s obzirom na razloge koji su doveli do njegova donošenja (presuda Suda od 15. svibnja 1997., TWD/Komisija, C-355/95 P, Zb., str. I-2549., t. 21.).
- 95 Iz obrazloženja pobijane odluke proizlazi da element potpore iz članka 1. točke (a) pobijane odluke jest prednost koju je društvo Demesa moglo ostvariti zbog toga što je besplatno koristilo zemljište površine 100 000 m² u razdoblju od barem devet mjeseci, zbog odgode sklapanja formalnog ugovora o prodaji pa tako i odgode plaćanja prodajne cijene za zemljište.
- 96 Naime, točka V.2.1. pobijane odluke koja se odnosi na članak 1. točku (a) izreke naslovljena je „Besplatno korištenje zemljišta površine 100 000 m²”. U toj točki Komisija objašnjava da „nije podnesen dokaz o tome da je društvo Demesa snosilo i najmanji trošak u razdoblju kada [...] je taj poduzetnik zauzeo zemljište kako bi započeo izgradnju tvornice, sve do trenutka stvarnog plaćanja prodajne cijene” (točka V.2.1. drugi stavak). Komisija dodaje da je „barem u razdoblju od veljače 1997. do listopada 1997. društvo Demesa zauzimalo zemljište [površine 100 000 m² koje mu je prodao javni poduzetnik Gasteizko Industria] u svrhu izgradnje ili naručivanja radova izgradnje tvornice, a da nije platilo cijenu za to zemljište i nije snosilo ni najmanji trošak u vezi sa zauzimanjem tog zemljišta” (točka V.2.1. peti stavak). Ona također objašnjava:
- „Društvo Demesa koristilo je zemljište pri čemu nije bilo dužno platiti financijsku naknadu koju je društvo prodavatelj moglo zahtijevati.” (točka V.2.1. sedmi stavak).
- 97 Opći sud podsjeća na to da je u dopisu od 10. listopada 1996. Gasteizko Industria društvo Demesa dao ponudu za prodaju zemljišta površine 100 000 m² u industrijskoj zoni Júndiz, po cijeni od 4125 ESP/m² i da je društvo Demesa tu ponudu usmeno prihvatilo u studenome 1996. Ugovorena prodajna cijena za zemljište plaćena je 30. prosinca 1997., na dan kada je formalno potpisan kupoprodajni ugovor.

- 98 U odgovoru na pisano pitanje Općeg suda društvo Demesa je priznalo da je otprilike u studenome 1996. na dotičnom zemljištu započelo radove na izgradnji tvornice.
- 99 Budući da je prodajna cijena plaćena tek 30. prosinca 1997. Komisija je u pobijanoj odluci ispravno utvrdila da je društvo Demesa u razdoblju od barem devet mjeseci zauzimalo zemljište površine 100 000 m².
- 100 Međutim, na temelju tog zauzimanja zemljišta Komisija nije mogla automatski zaključiti da je Gasteizko Industria društvu Demesa dodijelio državnu potporu. To bi bilo tako kada ponašanje poduzetnika Gasteizko Industria ne bi odgovaralo uobičajenom ponašanju privatnog poduzetnika (vidjeti u tom smislu presudu Suda od 3. listopada 1991., Italija/Komisija, C-261/89, Zb., str. I-4437., t. 8.).
- 101 U tom pogledu tužitelji u predmetima T-129/99 i T-148/99 pozivaju se na članak 1502. španjolskog Građanskog zakonika kako bi opravdali odgodu sklapanja formalnog ugovora pa tako i odgodu plaćanja prodajne cijene. U toj se odredbi navodi:
- „Ako se kupca uznemirava u posjedu ili vlasništvu stečene imovine ili se on osnovano boji takvog uznemiravanja zbog tužbe za povrat vlasništva ili hipotekarne tužbe, on ima pravo na obustavu plaćanja cijene sve dok ga prodavatelj prestane uznemiravati ili mu prijetiti uznemiravanjem [...]”
- 102 Tužitelji tvrde da su u ovom slučaju bili ispunjeni uvjeti za primjenu članka 1502. španjolskog Građanskog zakonika. Prvo, Gasteizko Industria trebao je razdvojiti zemljište površine 100 000 m² od dva posjeda veće površine. Drugo, skupina poljoprivrednika zatražila je provedbu usmenog sporazuma sklopljenog s društvom Gasteizko Industria, na temelju kojeg su imali pravo obrađivati zemljište. Ti su poljoprivrednici pokrenuli postupak pred sudom u Vitoria-Gasteizu i taj se postupak okončao tek 4. studenoga 1997. Prednost koja je nastala iz zauzimanja zemljišta prije plaćanja prodajne cijene nije se mogla smatrati državnom potporom jer to tako proizlazi iz primjene općih pravila španjolskog građanskog prava.
- 103 U odgovoru na tu argumentaciju, koju su izložila i baskijska tijela tijekom upravnog postupka, Komisija u pobijanoj odluci objašnjava da „nije podnesen dokaz o tome da je društvo Demesa snosilo i najmanji trošak u razdoblju kada [...] je taj poduzetnik zauzeo zemljište kako bi započeo izgradnju tvornice, sve do trenutka stvarnog plaćanja prodajne cijene” (točka V.2.1. drugi stavak; vidjeti također točku V.2.1. sedmi stavak).
- 104 Tako iz pobijane odluke proizlazi da je o postojanju državne potpore u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora Komisija zaključila izravno iz utvrđenja prema kojem je društvo Demesa besplatno zauzimalo zemljište površine 100 000 m² tijekom razdoblja od barem devet mjeseci, pri čemu nije ispitala pitanje je li se ponašanje društva Gasteizko Industria moglo usporediti s ponašanjem privatnog ulagača.
- 105 Međutim, nakon objašnjenja pruženih tijekom upravnog postupka u kojima su navedeni razlozi odgode formaliziranja ugovora i isplate prodajne cijene sve do 30. prosinca 1997.

Komisija je morala ispitati je li privatni subjekt mogao zahtijevati isplatu prodajne cijene prije tog datuma i, ako to nije tako, je li mogao zahtijevati naknadu za razdoblje tijekom kojega je to zemljište bilo zauzeto prije isplate prodajne cijene za to zemljište.

106 Zbog nepostojanja takvog ispitivanja valja utvrditi da Komisija nije u dovoljnoj mjeri dokazala da je društvo Demesa, time što je prije isplate prodajne cijene koja je uslijedila 30. prosinca 1997., besplatno zauzelo zemljište površine 100 000 m², primilo državnu potporu u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora.

107 Iz toga slijedi da je drugi dio ovog tužbenog zahtjeva osnovan.

108 S obzirom na ove okolnosti u predmetima T-129/99 i T-148/99 valja poništiti članak 1. točku (a) pobijane odluke. U istim predmetima valja također poništiti članak 2. stavak 1. točku (a) pobijane odluke u dijelu u kojem se Kraljevini Španjolskoj nalaže da od društva Demesa ishodi povrat navodne potpore iz članka 1. točke (a) pobijane odluke.

Treći dio tužbenog razloga, koji se odnosi na navodno prekoračenje gornje granice utvrđene u Uredbi Ekimen iz članka 1. točke (c) pobijane odluke

109 U članku 1. točki (c) pobijane odluke Komisija državnu potporu nespojivu sa zajedničkim tržištem opisuje kao „dodjelu subvencije koja prelazi za pet postotnih bodova najveći dopušteni iznos subvencije od 20 % prihvatljivih troškova prema programu potpora Ekimen, pri čemu se od navedenih troškova odbija trošak opreme procijenjene na 1 803 036,31 eura u revizorskom izvještaju koji su regionalne vlasti dostavile u prilogu dopisu Španjolske od 24. srpnja 1998”.

110 Argumenti koje su istaknuli tužitelji u predmetima T-129/99 i T-148/99 odnose se, prvo, na najviši iznos subvencije dopušten u okviru programa Ekimen i, drugo, na isključenje troškova određene opreme iz prihvatljivih troškova u okviru programa potpora Ekimen.

Najviši iznos subvencije dopušten u okviru programa Ekimen

111 Odlukom vijeća vlade Autonomne zajednice Baskije od 24. prosinca 1996. u okviru programa Ekimen društvu Demesa dodijeljena je subvencija koja iznosi 25 % ulaganja u materijalnu imovinu.

112 U to vrijeme članak 10. Uredbe Ekimen glasio je kako slijedi:

„Za dodjelu potpora u obliku bespovratnih subvencija koje ne smiju prelaziti 25 % prihvatljivog ulaganja primijenit će se sljedeći kriteriji:

1. Općenito će se dodijeliti subvencija od 10 % ulaganja koje se smatra prihvatljivim.
2. Nadalje, za strateške projekte i projekte koji znatno doprinose stvaranju radnih mjesta, to jest najmanje 50 radnih mjesta za ulaganje od barem 750 milijuna [ESP], prethodno navedeni postotak povećat će se za pet postotnih bodova.

3. Nadalje, poduzetnici čiji će se projekt ostvariti u području posebnog interesa na temelju odredaba članka 4. ove uredbe imat će pravo na dodatnu subvenciju od 5 % na ulaganja koja se smatraju prihvatljivima.
 4. Konačno, postotak će se moći dodatno povećati sve do 5 postotnih bodova, na temelju sljedećih kriterija:
 - razina integriranosti projekta u baskijskoj industrijskoj strukturi,
 - radi li se o ulaganju u baskijske strateške sektore,
 - količina stvorenih radnih mjesta.”
- 113 U Odluci od 12. prosinca 1996. o odobrenju elemenata potpore sadržanih u programu Ekimen (vidjeti točku 2. gore), Komisija je navela kako slijedi:
- „Komisija utvrđuje da će se bespovratna subvencija koja, izražena u [bruto ekvivalentu potpore], ne smije prelaziti najvišu granicu od 25 %, isplatiti kako slijedi: (a) tranša od 10 % općenito; (b) tranša od 5 % za strateške projekte ili projekte koji doprinose stvaranju radnih mjesta; (c) tranša od 5 % za projekte koji se nalaze u prioritetnim područjima i (d) tranša od 5 % za projekte koji znatno doprinose regionalnom razvoju ili stvaranju radnih mjesta.”
- 114 U pobijanoj odluci Komisija tvrdi da subvencija od 25 % ulaganja u materijalnu imovinu, koja je dodijeljena društvu Demesa na temelju Uredbe Ekimen, ne ispunjava uvjete programa Ekimen kako ga je Komisija odobrila. Ona objašnjava da bi „ispravna provedba programa Ekimen dovela do dodjele najvišeg iznosa bespovratne subvencije od 20 % [bruto ekvivalenta potpore] ukupnih prihvatljivih troškova” (pobijana odluka, točka V.2.3 treći stavak). Naime, „Komisija smatra da projekt ulaganja društva Demesa ispunjava kriterij iz članka 10.1 Uredbe (10 % općenito) te kriterij iz članka 10.4 (dodatno povećanje od 5 %)” (pobijana odluka, točka V.2.3. osmi stavak). S druge strane, kriterij iz članka 10.3 Uredbe Ekimen nije ispunjen zato što „Vitoria-Gasteiz, grad u kojemu je ostvareno ulaganje društva Demesa, nije ‚prioritetno područje’ u smislu programa Ekimen” (pobijana odluka, točka V.2. deveti stavak). Konačno, „što se tiče kriterija iz članka 10.2 uredbe, Komisija smatra da dodjela dviju tranši od po 5 % na temelju navedenog članka znači neispravnu provedbu programa Ekimen s obzirom na uvjete koje je Komisija odobrila u [Odluci od 12. prosinca 1996.]” (pobijana odluka, točka V.2.3. drugi stavak). Stoga projekt ne može dobiti dvije tranše dodatka od po 5 % na ime „strateškog projekta” i „projekta koji doprinosi znatnom stvaranju radnih mjesta”. Prema Komisijinom mišljenju, na temelju članka 10. točke (2) Uredbe Ekimen, može se odobriti samo jedno povećanje od 5 %.
- 115 Tužitelji u predmetima T-129/99 i T-148/99 ističu da je društvo Demesa imalo pravo primiti subvenciju od 25 % bruto ekvivalenta potpore koju joj je dodijelila baskijska vlada: 10 % na temelju članka 10. točke 1. Uredbe Ekimen; 5 % za strateški projekt i 5 % za projekt koji doprinosi stvaranju radnih mjesta, na temelju članka 10. točke 2.; 5 % u

skladu s kriterijima utvrđenima u članku 10. točki 4. Stoga je društvo Demesa imalo pravo, na temelju članka 10. točke 2. Uredbe Ekimen, na dva povećanja od po 5 % subvencije, na jedno zato što je ulaganje bilo strateški projekt i na drugo zato što je bila riječ o projektu koji znatno doprinosi stvaranju radnih mjesta, to jest o projektu koji uključuje stvaranje najmanje 50 radnih mjesta i ulaganje od 750 milijuna ESP. U Odluci od 12. prosinca 1996. o odobrenju projekta Ekimen Komisija je pogrešno utvrdila da je u članku 10. točki 2. Uredbe Ekimen subvencija od 5 % dopuštena za strateške projekte „ili” za projekte koji doprinose stvaranju radnih mjesta.

- 116 Tužitelji tvrde da je u svojoj Odluci od 12. prosinca 1996. o odobrenju programa Ekimen, Komisija počinila pogrešku u pisanju. Trebalo bi smatrati da je Komisija odobrila program onako kako joj je bio dostavljen. Komisija svakako nije imala ovlasti jednostrano izmijeniti dostavljeni program potpora. Da joj je program Ekimen predstavljao probleme, mogla je pokrenuti postupak ispitivanja predviđen u članku 93. stavku 2. Ugovora i uvjetovati svoju odluku o odobrenju, što ona ipak nije učinila.
- 117 Opći sud najprije utvrđuje da je među strankama nesporno da je društvo Demesa primilo subvenciju od 25 % bruto ekvivalenta potpora na temelju programa Ekimen, to jest 10 % na temelju članka 10. točke 1. uredbe, dva puta po 5 % na temelju članka 10. točke 2. uredbe i 5 % na temelju članka 10. točke 4. uredbe. Komisija je u pobijanoj odluci ipak odbila dvostruku primjenu članka 10. točke 2. Uredbe.
- 118 Opći sud zatim utvrđuje da članak 10. točka 2. Uredbe Ekimen dopušta samo jedno povećanje od 5 % subvencije koja se može dobiti za projekt ulaganja na temelju dotičnog programa potpora.
- 119 U tom pogledu valja istaknuti da članak 10. Uredbe Ekimen u kojem se zagovara načelo najvišeg iznosa subvencije od 25 % sadržava četiri točke, prvu, u kojoj se navodi subvencija od 10 %, i tri druge u kojima se subvencija svaki put povećava za 5 % (vidjeti točku 112. gore). Kako se ne bi prekoračio najviši iznos subvencije, na temelju članka 4. točaka 2., 3. i 4. Uredbe može se dati pravo samo na jedno povećanje od 5 %.
- 120 Osim toga, valja utvrditi da je baskijska vlada u očitovanjima koja je 23. siječnja 1998. Komisiji dostavilo Stalno predstavništvo Španjolske objasnila da projekt ulaganja koji ispunjava sve kriterije iz članka 10. točaka 1., 2. i 3. Uredbe Ekimen mora primiti bruto subvenciju od 20 %. Da je tumačenje članka 10. točke 2. Uredbe Ekimen koje su tužitelji predložili točno, projekt koji ispunjava sve kriterije iz članka 10. točaka 1., 2. i 3. trebao bi primiti bruto subvenciju od 25 %, a to je upravo opovrgnuto.
- 121 Budući da članak 10. točka 2. Uredbe Ekimen dopušta samo jedno povećanje od 5 % subvencije, valja zaključiti da se Komisijino tumačenje te odredbe u Odluci od 12. prosinca 1996. [„tranša od 5 % [dodatno] za strateške projekte ili projekte koji doprinose stvaranju radnih mjesta” (isticanje dodano)] i u pobijanoj odluci temelji na ispravnom tumačenju te odredbe.

- 122 Prema tome, za projekt ulaganja društva Demesa moglo se ostvariti pravo na samo jednu tranšu dodatne potpore od 5 % na temelju članka 10. točke 2. Uredbe Ekimen, kako ga je Komisija odobrila u svojoj Odluci od 12. prosinca 1996.
- 123 Tužitelji u predmetima T-129/99 i T-148/99 još ističu da je Autonomna zajednica Baskija jedino tijelo koje može dati autentično tumačenje vlastitih propisa.
- 124 Ovaj se argument mora odbiti. Naime, Komisija je jedina nadležna za odobravanje državnih potpora koje potpadaju pod područje primjene članka 92. stavka 1. Ugovora. Budući da su državne potpore na temelju ove odredbe u načelu zabranjene, nacionalno zakonodavstvo koje sadržava elemente potpore legitimno je samo ako je Komisija odobrila elemente potpore. Međutim, iz Odluke od 12. prosinca 1996. (vidjeti točku 113. gore) proizlazi da za tumačenje članka 10. točke 2. Uredbe Ekimen koje je dala Autonomna zajednica Baskija u pobijanoj odluci ne postoji odobrenje. Osim toga iz analize koja je gore provedena proizlazi da je Komisijino tumačenje Uredbe Ekimen u Odluci od 12. prosinca 1996. i u pobijanoj odluci potpuno u skladu s tekstom i duhom Uredbe Ekimen.
- 125 Naposljetku, tužitelji u predmetima T-129/99 i T-148/99 ističu da je Komisija, u srpnju 1999. odobrila novu Uredbu Ekimen (Uredba br. 241/1999 od 8. lipnja 1999. o izmjeni programa Ekimen o financijskoj potpori za produktivna industrijska ulaganja koja doprinose stvaranju radnih mjesta), koja predviđa da će se za „strateške projekte i projekte ulaganja koji znatno doprinose stvaranju radnih mjesta i koji stvaraju najmanje 50 radnih mjesta i ostvaruju ulaganja od 750 milijuna ESP, prethodno navedeni postotak u svakom slučaju povećati za 5 postotnih bodova”.
- 126 Međutim, taj je argument irelevantan za ocjenu zakonitosti pobijane odluke, zato što je do Komisijinog odobrenja iz srpnja 1999. došlo nakon donošenja pobijane odluke i zato što se ono osim toga odnosi na novu zakonsku odredbu (vidjeti u tom smislu presudu Općeg suda od 12. prosinca 2000., Alitalia/Komisija, T-296/97, Zb., str. II-3871., t. 86.).
- 127 Iz svega prethodno navedenog proizlazi da je u pobijanoj odluci Komisija ispravno smatrala da je najveći iznos subvencije koji je dopušten na temelju programa Ekimen – kako ga je ona odobrila u Odluci od 12. prosinca 1996. – 20 % bruto ekvivalenta potpora. Stoga je ona subvenciju koju je koristilo društvo Demesa, a koja za pet postotnih bodova prelazi tu gornju granicu, ispravno okvalificirala kao novu potporu u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora (pobijana odluka, točka V.2.3. četrnaesti stavak).
- 128 Stoga se prigovor koji se odnosi na najveći iznos subvencije dopušten u okviru programa Ekimen mora odbiti.

Prihvatljivi troškovi u okviru programa Ekimen

- 129 U pobijanoj odluci Komisija utvrđuje da „na temelju članka 7. [Uredbe Ekimen], materijalna imovina prenesena trećim osobama nije prihvatljiva za subvenciju. Međutim, prema revizorskom izvještaju [koji je dostavila baskijska vlada], dio proizvodne opreme

koju je kupilo društvo Demesa (u vrijednosti od 300 milijuna ESP = 1 803 036,31 EUR) ugrađen je kod trećih poduzetnika. Stoga se za tu opremu ne mogu dobiti subvencije iz programa Ekimen, i njihovo financiranje također znači potporu u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora (točka V.2.3. zadnji stavak).

- 130 Tužitelji u predmetima T-129/99 i T-148/99 ističu da se u članku 7. Uredbe Ekimen ne zabranjuje subvencioniranje imovine prenesene trećim osobama nego se ograničava na navođenje da „se općenito [samo za imovinu koja] nije bila prenesena trećim osobama, uz plaćanje naknade ili bez naknade, [mogu dobiti subvencije]”. Proizvodna oprema (kalupi i brtve), koju je Komisija procijenila na 300 milijuna ESP (1 803 036,31 eura) u točki V.2.3. zadnjem stavku pobijane odluke stavljeni su u skladište četiriju društava koje je, zbog učinkovitosti, tužitelj angažirao za proizvodnju dijela konačnog proizvoda. Međutim, ta je imovina bila u isključivom vlasništvu društva Demesa i korištenje te imovine bilo je rezervirano isključivo za društvo Demesa. Stoga ta imovina nije bila „prenesena”.
- 131 Opći sud najprije utvrđuje da se u Odluci od 12. prosinca 1996. o odobrenju programa Ekimen (vidjeti točku 2. gore), posebno ne poziva na članak 7. točku (d) Uredbe Ekimen.
- 132 Među strankama je nesporno da se ta odredba, koja automatski ne isključuje subvencije za imovinu prenesenu trećim osobama, mora tumačiti tako da je njezin cilj sprječavanje zlorabe. Naime, članak 7. točka (d) Uredbe Ekimen nastoji spriječiti da se potpore koje su dodijeljene poduzetnicima na temelju Uredbe Ekimen prenesu poduzetnicima koji ne ispunjavaju uvjete navedene uredbe. Takav rizik zlorabe može postojati ne samo kada poduzetnik koji koristi subvenciju na temelju Uredbe Ekimen prenese vlasništvo imovine čija je kupovna cijena uzeta u obzir za određivanje ukupnog iznosa potpore nego i ako je dotična imovina stavljena na raspolaganje drugom poduzetniku uz povoljne uvjete. Naime, s gospodarskog stajališta, pravna pravila koja uređuju prijenos nisu odlučujuća za ocjenu toga je li element potpore prenesen s jednog poduzetnika na drugog.
- 133 S obzirom na svrhu članka 7. točke (d) Uredbe Ekimen, valja ipak smatrati da zbog nepostojanja rizika zlorabe koji je povezan s prijenosom dotične potpore, nabavni troškovi imovine, čak i ako su kasnije „preneseni” i dalje su prihvatljivi troškovi na temelju programa regionalnih potpora Ekimen, kako ga je Komisija odobrila u Odluci od 12. prosinca 1996. (vidjeti točku 2. gore).
- 134 Stoga valja ispitati je li Komisija u pobijanoj odluci u dovoljnoj mjeri dokazala da je u ovom slučaju nesporan prijenos određene imovine četirima društvima predstavljao rizik zlorabe povezan s prijenosom elemenata potpore.
- 135 U tom pogledu valja utvrditi da u pobijanoj odluci Komisija nije provela nikakvu analizu kako bi se utvrdilo je li prijenos određene imovine za koju je društvo Demesa koristilo potpore na temelju programa Ekimen donio prednost četirima dotičnim društvima do koje ne bi došlo u uobičajenim tržišnim uvjetima (vidjeti u tom smislu presudu SFEI i dr., navedenu u točki 72. gore, t. 60. i presudu Španjolska/Komisija, navedenu u točki 73. gore, t. 41.).

- 136 Nadalje, valja utvrditi da tijekom upravnog postupka Komisija nikad nije ispitala ovo pitanje. Naime, u komunikaciji koja se odnosi na ovaj predmet, koja je objavljena u *Službenom listu* od 25. kolovoza 1998. (C 266, str. 6.), Komisija nije čak ni dala naslutiti da određene troškove za imovinu, koja bi se prenijela trećim osobama, nije namjeravala uzeti u obzir kao prihvatljive troškove.
- 137 Zbog nepostojanja svakog dokaza o riziku zlorabe povezanom s prijenosom elemenata potpore valja zaključiti da Komisija nije dokazala da se za imovinu „prenesenu” trećim osobama, koja je procijenjena na 1 803 036,31 eura ne može dodijeliti subvencija na temelju Uredbe Ekimen. Stoga je, time što je smatrala da subvencija koju je društvo Demesa primilo za financiranje dotične imovine znači novu potporu koja nije obuhvaćena Odlukom od 12. prosinca 1996. kojom se odobrava Uredba Ekimen, Komisija povrijedila članak 92. stavak 1. Ugovora.
- 138 Stoga valja poništiti, u predmetima T-129/99 i T-148/99 članak 1. točku (c) pobijane odluke u dijelu u kojem se oprema procijenjena na 1 803 036,31 eura isključuje iz prihvatljivih troškova na temelju programa potpora Ekimen. U istim predmetima valja također poništiti članak 2. stavak 1. točku (a) pobijane odluke u dijelu u kojem se Kraljevini Španjolskoj nalaže da od društva Demesa ishodi povrat navodne potpore koju je na temelju Uredbe Ekimen primilo za financiranje imovine procijenjene na 1 803 036,31 eura, koja je „prenesena” trećim osobama.

Četvrti dio tužbenog razloga, koji se odnosi na porezni kredit iz članka 1. točke (d) pobijane odluke

- 139 U članku 1. točki (d) pobijane odluke Komisija državnu potporu kvalificira kao „odobrenje poreznog kredita u iznosu koji odgovara 45 % cijene koštanja ulaganja koji je utvrdilo Pokrajinsko vijeće Álave u svojoj Odluci 737/1997 od 21. listopada 1997.”
- 140 U okviru ovog dijela tužbenog razloga tužitelji u predmetima T-127/99 i T-148/99 najprije se pozivaju na povijesna prava Povijesne pokrajine Álave u poreznim stvarima. Oni zatim osporavaju specifičnost dotične porezne mjere. Tužitelji tvrde da šesta dodatna odredba Norma Foral br. 22/1994 od 20. prosinca 1994. koju je provelo Pokrajinsko vijeće predstavlja opću poreznu mjeru koja jednako ide u korist svim poreznim obveznicima koji ulažu 2,5 milijarde ESP. Isti tužitelji još napominju da je porezna mjera, čak i ako je posebne naravi, opravdana prirodom i strukturom dotičnog poreznog sustava. Naposljetku, oni ističu da se porezna mjera, ako se mora okvalificirati kao državna potpora u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora, morala smatrati zatečenom potporom.

Povijesna prava Povijesne pokrajine Álave u poreznim stvarima

- 141 Tužitelji u predmetima T-127/99 i T-148/99 ističu da je u svojoj ocjeni poreznog kredita s obzirom na članak 92. stavak 1. Ugovora Komisija propustila uzeti u obzir povijesna prava Povijesne pokrajine Álave u poreznim stvarima. U tom smislu oni podsjećaju da Povijesna pokrajina Álava već stotinama godina ima poreznu autonomiju koja je priznata i zaštićena Ustavom Španjolske Države.

142 Opći sud ističe da činjenica da je u ovom slučaju porezni kredit odobren na temelju zakona koji je donijela Povijesna pokrajina Álava, a ne Španjolska Država, nije relevantna za primjenu članka 92 stavka 1. Ugovora. Naime, ta odredba, kada se navode potpore koje dodjeljuje „država ili se dodjeljuju putem državnih sredstava u bilo kojem obliku” odnosi se na svaku financijsku potporu koja se financira putem državnih sredstava. Iz toga slijedi da, ako su uvjeti te odredbe ispunjeni, mjere koje poduzimaju državna tijela (decentralizirana, savezna, regionalna ili druga) država članica, bez obzira na njihov pravni status i naziv, jednako kao i mjere koje poduzima savezna ili središnja vlast potpadaju pod područje primjene članka 92. stavka 1. Ugovora (presuda Suda od 14. listopada 1987., Njemačka/Komisija, 248/84, Zb., str. 4013., t. 17.).

143 Argumenti tužiteljâ koji se odnose na povijesna prava Povijesne pokrajine Álava u poreznim stvarima stoga nisu takve naravi da mogu utjecati na zakonitost pobijane odluke.

Specifičnost poreznog kredita

– Uvodne napomene

144 Valja podsjetiti da je člankom 92. stavkom 1. Ugovora propisano da mjera, kako bi se mogla okvalificirati kao državna potpora mora stavljati u povoljniji položaj „određene poduzetnike ili proizvodnju određene robe”. Specifičnost ili selektivnost mjere stoga predstavlja jednu od karakteristika pojma državne potpore (presuda Suda od 1. prosinca 1998., Ecotrade, C-200/97, Zb., str. I-7907., t. 40.; presuda Općeg suda od 29. rujna 2000., CETM/Komisija, T-55/99, Zb., str. II-3207., t. 39.).

145 Međutim, u pobijanoj odluci (točka V.2.4.1.), Komisija objašnjava da specifičnost Norma Foral br. 22/1994 koja utvrđuje porezni kredit od 45 % iznosa ulaganja proizlazi iz četiriju elemenata, a to su diskrecijska ovlast koju ima Pokrajinsko vijeće „za određivanje za koja se ulaganja u materijalnu imovinu, u iznosu većem od 2,5 milijarde ESP, može dobiti porezni kredit, za odlučivanje na koji se dio ulaganja može primijeniti smanjenje od 45 % i za utvrđivanje rokova i gornjih granica koji se primjenjuju na svaki slučaj” (točka V.2.4.1. četrnaesti stavak); minimalni iznos ulaganja (2,5 milijarde ESP) koji mogućnost primjene poreznog kredita *de facto* ograničava na velike ulagače, a da to ograničenje nije opravdano prirodom ili strukturom poreznog sustava u kojem dolazi do odstupanja (točka V.2.4.1. šesnaesti stavak); privremenost poreznog kredita zbog čega se „odluka o njegovom odobrenju određenim poduzetnicima prepušta diskrecijskoj ovlasti tijelâ” (točka V.2.4.1. sedamnaesti stavak) i „potpuna usklađenost između [porezne] mjere i programa Ekimen, što se tiče njihovih ciljeva (financiranje novih ulaganja) i zemljopisnog dosegâ (Autonomna zajednica u jednom slučaju, pokrajina u drugom), program koji su španjolska tijela ipak smatrala regionalnom potporom i koji je kao takav i prijavljen” (točka V.2.4.1. osamnaesti stavak).

146 Suprotno onomu što tvrde tužitelji, Komisija svoje zaključke u pobijanoj odluci stoga nije zasnivala na utvrđenju da se dotična porezna mjera primjenjuje samo na dio španjolskog državnog područja, to jest na Álavu, kako bi zaključila o selektivnosti mjere. Stoga

tužitelji ne mogu tvrditi da pobijana odluka dovodi u pitanje normativnu ovlast Povijesne pokrajine Álave za usvajanje općih poreznih mjera.

- 147 S obzirom na argumente koje su tužitelji istaknuli valja ispitati omogućuju li elementi na kojima je Komisija u pobijanoj odluci stvarno zasnivala svoje zaključke, da se porezni kredit koji je uvela Norma Foral br. 22/1994 smatra specifičnom mjerom koja u povoljniji položaj stavlja „određene poduzetnike ili proizvodnju određene robe” u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora.

– Navodna diskrecijska ovlast Pokrajinskog vijeća

- 148 Tužitelji u predmetima T-127/99 i T-148/99 tvrde da Pokrajinsko vijeće Álave nema nikakvu ovlast ni pri odabiru poduzetnika korisnika poreznog kredita ni za prilagodbu intenziteta prednosti ili razdoblja primjene porezne mjere. Pokrajinsko vijeće, nakon što se uvjeri da poduzetnik korisnik ispunjava potrebne zakonske uvjete, mora osigurati jednaku i automatsku primjenu poreznog kredita. Pozivajući se na potvrdu glavnog financijskog direktora Álave, oni naglašavaju da se nijednom poduzetniku koji ispunjava ove zakonske uvjete ne može odbiti da bude korisnik sporne mjere.
- 149 Opći sud podsjeća da mjere isključivo opće primjene ne potpadaju pod područje primjene članka 92. stavka 1. Ugovora. Međutim, sudska praksa je već pojasnila da čak i intervencije koje se *prima facie* mogu primijeniti na poduzetnike općenito, u određenoj mjeri mogu biti selektivne te se stoga mogu smatrati mjerama koje su namijenjene stavljanju određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj. Takav je osobito slučaj kada uprava koja mora primijeniti opće pravilo ima diskrecijsku ovlast što se tiče primjene akta (presude Suda od 26. rujna 1996., Francuska/Komisija, C-241/94, Zb., str. I-4551., t. 23. i 24., Ecotrade, navedena u točki 144. gore, t. 40. te od 17. lipnja 1999., Piaggio, C-295/97, Zb., str. I-3735., t. 39.; mišljenje nezavisnog odvjetnika La Pergole u presudi Španjolska/Komisija, navedenoj u točki 73. gore, Zb., str. I-2461., t. 8.). Tako je u svojoj prethodno navedenoj presudi Francuska/Komisija (t. 23. i 24.), Sud presudio da je sustav sudjelovanja francuskog fonda za zapošljavanje u provedbi socijalnih planova poduzetnika u poteškoćama „mogao određene poduzetnike staviti u povoljniji položaj u odnosu na druge poduzetnike i tako ispuniti uvjete potpore” u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora, zato što dotičan fond „ima [na temelju propisa o sudjelovanju države u provedbi socijalnih planova] diskrecijsku ovlast koja mu omogućuje da svoju financijsku intervenciju prilagodi u funkciji različitih aspekata kao što su, među ostalim, odabir korisnika, iznos financijske intervencije i uvjeti intervencije.
- 150 Međutim, valja utvrditi da na temelju odredaba Norma Foral br. 22/1994, Pokrajinsko vijeće Álave ima određenu diskrecijsku ovlast što se tiče primjene poreznog kredita. Naime, iz Norma Foral br. 22/1994 (vidjeti točku 8. gore) proizlazi da porezni kredit iznosi 45 % „od iznosa ulaganja koji je utvrdilo Pokrajinsko vijeće Álave”. Međutim, Norma Foral br. 22/1994 koja Pokrajinskom vijeću dopušta da utvrdi iznos prihvatljivog ulaganja istodobno mu dopušta i to da prilagodi iznos financijske intervencije. Osim toga, valja utvrditi da je na temelju Norma Foral br. 22/1994, Pokrajinsko vijeće ovlašteno odrediti „rokove i ograničenja koja se primjenjuju u svakom slučaju”.

- 151 Time što su Pokrajinskom vijeću Álave dodijeljene diskrecijske ovlasti, odredbe Norma Foral br. 22/1994 o poreznom odbitku određene poduzetnike mogu staviti u povoljniji položaj u odnosu na druge poduzetnike. Stoga se za dotičnu poreznu mjeru mora smatrati da ispunjava uvjet specifičnosti.
- 152 Tužitelji u predmetima T-127/99 i T-148/99 ne mogu temeljiti svoj argument na činjenici da se nijednom poduzetniku koji ispunjava ove zakonske uvjete ne može odbiti korištenje poreznih kredita. Naime, takva tvrdnja ne dokazuje da je Pokrajinsko vijeće sve zahtjeve odobrilo uz iste uvjete.
- 153 Dotični tužitelji još dodaju da se diskrecijska ovlast koju ima Pokrajinsko vijeće Álave svakako ne može smatrati ovlašću za donošenje proizvoljnih odluka. Naime, proizvoljnost odluka javnih vlasti zabranjena je člankom 9. španjolskog Ustava.
- 154 Međutim, kako to Komisija ističe, kako bi se isključila kvalifikacija opće mjere, nije potrebno provjeriti je li ponašanje porezne uprave proizvoljno. Dostatno je utvrditi, kako je to učinjeno u ovom slučaju, da navedena uprava ima diskrecijsku ovlast koja joj, među ostalim, omogućuje prilagodbu iznosa ili uvjeta dodjele dotične porezne pogodnosti ovisno o karakteristikama projekta ulaganja koji ta uprava mora procijeniti.
- Minimalni iznos ulaganja
- 155 U pobijanoj odluci (točka V.2.4.1. šesnaesti stavak) objašnjava se kako slijedi:
- „Komisija smatra da je minimalni iznos ulaganja (2,5 milijarde ESP) za koji je moguće dobiti porezni kredit dostatno visok kako bi se primjena poreznog kredita *de facto* ograničila samo na ulaganja koja uključuju mobilizaciju znatnih financijskih sredstava te da nije opravdan prirodom ili strukturom poreznog sustava u kojem dolazi do odstupanja. Činjenica da samo veliki ulagači mogu ostvariti pravo na porezni kredit daje mu specifičan karakter što dovodi do njegove kvalifikacije državne potpore u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora.”
- 156 Tužitelji u predmetima T-127/99 i T-148/99 tvrde da je zahtjev minimalnog ulaganja od 2,5 milijarde ESP objektivan uvjet koji ne stvara nikakvu diskriminaciju među gospodarskim subjektima ili sektorima. Oni podsjećaju na to da je porezno opterećenje u Baskiji općenito veće od onog koje postoji u ostatku Španjolske. Svi porezni sustavi uključuju mjere čija dodjela ili poštovanje ovisi o kvantitativnom kriteriju. Osim toga, i sama Komisija je u više direktiva, preporuka ili obavijesti u području oporezivanja koristila kvantitativne kriterije. Kvantitativni kriterij je najobjektivniji način za ograničavanje područja primjene određene porezne mjere. U ovom slučaju, zahtjev koji se odnosi na iznos ulaganja ne pogoduje nijednom poduzetniku ni određenom sektoru. Nadalje, Komisija nije navela razinu ispod koje se zahtjev ove vrste ne može smatrati selektivnim elementom. Također, ako se smatra da osporavana mjera daje prednost velikim poduzetnicima, trebalo bi uzeti u obzir postojanje brojnih programa Zajednice koji dodjeljuju potpore malim i srednjim poduzetnicima (MSP), te fleksibilnije uvjete provedbe potpora za potonje što se tiče propisa o državnim potporama.

- 157 Opći sud utvrđuje da time što su primjenu poreznog kredita ograničile na ulaganja u novu materijalnu imovinu koja prelaze 2,5 milijarde ESP, baskijska su tijela dotičnu poreznu pogodnost *de facto* rezervirala za poduzetnike koji raspolažu znatnim financijskim sredstvima. Stoga je Komisija ispravno mogla zaključiti da je porezni kredit koji je predviđen u Norma Foral br. 22/1994 namijenjen selektivnoj primjeni na „određene poduzetnike” u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora.
- 158 Čak i ako se prizna da je porezno opterećenje u Baskiji općenito veće od onog u ostatku Španjolske, ipak ostaje činjenica da Norma Foral br. 22/1994 dotičnu poreznu pogodnost rezervira za određene poduzetnike koji potpadaju pod baskijski porezni sustav.
- 159 Osim toga, ni činjenica da su u poreznim sustavima često predviđene pogodnosti u korist malih i srednjih poduzetnika ili da Komisija u više direktiva, preporuka ili obavijesti koristi kvantitativan kriterij, ne dovodi do zaključka da Norma Foral br. 22/1994, time što uspostavlja porezne pogodnosti u korist samo onih poduzetnika koji raspolažu znatnim financijskim sredstvima, ne ulazi u područje primjene članka 92. stavka 1. Ugovora. U tom pogledu valja naglasiti da se ni u pogledu selektivnih mjera u korist malih i srednjih poduzetnika ne može izbjeći kvalifikacija tih mjera kao državnih potpora (vidjeti Okvir Zajednice za državne potpore za male i srednje poduzetnike, SL 1996, C 213, str. 4.).
- 160 Iz svega prethodno navedenog proizlazi da Norma Foral br. 22/1994 koja uspostavlja porezni kredit predstavlja pogodnost za „određene poduzetnike” u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora. U tim okolnostima više nije potrebno ispitati jesu li privremenost Norma Foral br. 22/1994 i navodna podudarnost između poreznog kredita i programa Ekimen također takve naravi da ispitivanj mjeri daju poseban karakter.
- 161 Osim ako je mjera opravdana prirodom ili strukturom poreznog sustava – što će se ispitati u točkama 162. do 170. u nastavku – valja zaključiti da porezni kredit predviđen u Norma Foral br. 22/1994 jest državna potpora u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora.

Priroda ili struktura poreznog sustava

- 162 Tužitelji u predmetima T-127/99 i T-148/99 tvrde da je porezni kredit koji je uspostavila Norma Foral br. 22/1994 opravdan prirodom i strukturom poreznog sustava, zato što ispunjava objektivne kriterije koji se jednako primjenjuju i služi za ostvarenje cilja poreznih odredaba koje ga uvode. U tom smislu tužitelji se pozivaju na sudsku praksu Suda i Općeg suda (presude Suda od 2. srpnja 1974., Italija/Komisija, 173/73, Zb., str. 709., t. 27. i od 17. srpnja 1999., Belgija/Komisija, C-75/97, Zb., str. I-3671., t. 34.; presuda CETM/Komisija, navedena u točki 144. gore, t. 52.) i na Odluku Komisije 96/369/EZ od 13. ožujka 1996. o poreznoj potpori u obliku amortizacije u korist njemačkih aviokompanija (SL L 146, str. 42.).
- 163 Opći sud podsjeća da čak i ako je područje djelovanja dotične porezne mjere određeno na temelju objektivnih kriterija, ipak ostaje činjenica da ona ima selektivni karakter (vidjeti točke 144. do 161. gore). Međutim, kako to tužitelji ističu, selektivni karakter mjere u određenim uvjetima može se opravdati „prirodom ili strukturom sustava”. Ako je to tako,

mjera je izvan područja primjene članka 92. stavka 1. Ugovora (presuda od 2. srpnja 1974., Italija/Komisija, navedena u točki 162. gore, t. 27.; presude Belgija/Komisija, navedena u točki 162. gore, t. 34. i CETM/Komisija, navedena u točki 144. gore, t. 52.).

- 164 Valja ipak naglasiti da se opravdanje koje se temelji na prirodi ili strukturi poreznog sustava odnosi na usklađenost specifične porezne mjere s unutarnjom logikom poreznog sustava općenito (vidjeti u tom smislu presudu Belgija/Komisija, navedenu u točki 162. gore, t. 39. i mišljenje nezavisnog odvjetnika La Pergole o toj presudi, Zb., str. I-3675., t. 8.; vidjeti također mišljenje nezavisnog odvjetnika Ruiz-Jaraboa Colomera u presudi Suda od 19. svibnja 1999., Italija/Komisija, C-6/97, Zb., str. I-2981., I-2983., t. 27.). Tako specifična porezna mjera koja je opravdana unutarnjom logikom poreznog sustava – kao što je progresivnost poreza koja je opravdana u svrhu preraspodjele poreza – ne potpada pod područje primjene članka 92. stavka 1. Ugovora.
- 165 Tužitelji u predmetima T-127/99 i T-148/99 tvrde da porezni kredit iz članka 1. točke (d) pobijane odluke ima neka od obilježja prirode i strukture španjolskog poreznog sustava. Porezni kredit počiva na načelima progresivnosti i učinkovitosti naplate poreza.
- 166 Međutim, time što je minimalni iznos ulaganja utvrđen na 2,5 milijarde ESP, porezni kredit koji uspostavlja Norma Foral br. 22/1994 podupire samo poduzetnike koji raspolažu znatnim financijskim sredstvima. Mjera tako krši načela progresivnosti i preraspodjele, koja su svojstvena španjolskom poreznom sustavu. Osim toga, dotični tužitelji nisu nikako dokazali kako bi dotična mjera mogla doprinijeti učinkovitosti naplate poreza.
- 167 U preostalom dijelu tužitelji se ograničavaju na tvrdnju da porezni kredit ima za cilj podupiranje gospodarskog razvoja Baskije, koja se nalazi u državi članici Europske unije s najvišom stopom nezaposlenosti. Oni se tako pozivaju na ciljeve vanjske gospodarske politike koji nisu povezani s dotičnim poreznim sustavom.
- 168 Međutim, ako bi se trebalo smatrati da su razlozi koji se odnose na stvaranje ili očuvanje radnih mjesta takve prirode da omogućavaju da specifične mjere ne potpadnu pod primjenu članka 92. stavka 1. Ugovora, ta bi odredba bila lišena korisnog učinka. Naime, državne potpore se u većini slučajeva dodjeljuju radi stvaranja ili očuvanja radnih mjesta. U skladu s ustaljenom sudskom praksom, valja dakle utvrditi da cilj koji se želi ostvariti dotičnom mjerom ne može omogućiti da se izbjegne kvalifikacija te mjere kao državne potpore u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora (presude Francuska/Komisija, navedena u točki 149. gore, t. 20., Belgija/Komisija, navedena u točki 162. gore, t. 25. i CETM/Komisija, navedena u točki 144. gore, t. 53.).
- 169 Iz toga slijedi da se argument tužitelja u predmetima T-127/99 i T-148/99 koji se temelji na prirodi i strukturi španjolskog poreznog sustava mora odbiti.
- 170 Iz svega prethodno navedenog proizlazi da je Komisija u pobijanoj odluci ispravno mogla smatrati da porezni kredit od 45 % iznosa ulaganja jest državna potpora u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora.

Navodno postojeće obilježje dotične potpore

- 171 Tužitelji ističu da čak i da porezni kredit koji predviđa Norma Foral br. 22/1994 znači državnu potporu u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora, on bi se trebao kvalificirati kao postojeća potpora jer je dotična porezna pogodnost uvedena prije pristupanja Španjolske Europskoj uniji. Porezni kredit zapravo je uveden odlukom Juntas Generales de Álava od 30. srpnja 1984. i nakon toga produžen na temelju sljedećih Normas Forales, to jest Norma Foral br. 28/1988 od 18. srpnja 1988., Norma Foral br. 9/1990 od 14. veljače 1990., Norma Foral br. 18/1993 od 5. srpnja 1993. i Norma Foral br. 22/1994 od 20. prosinca 1994.
- 172 Opći sud podsjeća da Ugovor predviđa različite postupke ovisno o tome jesu li potpore zatečene ili nove. Dok se o novim potporama, u skladu s člankom 93. stavkom 3. Ugovora prethodno mora obavijestiti Komisiju te se ne mogu primijeniti sve dok se postupak ne okonča konačnom odlukom, zatečene potpore mogu se, u skladu s člankom 93. stavkom 1. Ugovora, redovno provoditi sve dok Komisija ne utvrdi njihovu nespojivost (presuda Suda od 15. ožujka 1994., Banco Exterior de España, C-387/92, Zb., str. I-877., t. 20.). Stoga zatečene potpore mogu biti predmet, prema potrebi, samo odluke o nespojivosti koja proizvodi učinke u budućnosti.
- 173 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, zatečene potpore su one koje su uspostavljene prije stupanja na snagu Ugovora ili pristupanja dotične države članice Europskim zajednicama i one koje su se redovito provodile u uvjetima predviđenim u članku 93. stavku 3. Ugovora (presuda Piaggio, navedena u točki 149. gore, t. 48.). S druge strane, novim se potporama koje podliježu obvezi obavještanja propisanoj u članku 93. stavku 3. Ugovora smatraju one mjere koje uvode ili mijenjaju potpore, uz pojašnjenje da se izmjene mogu odnositi bilo na zatečene potpore bilo na prvotne nacрте o kojima je obaviještena Komisija (presude Suda od 9. listopada 1984., Heineken Brouwerijen, 91/83 i 127/83, Zb., str. 3435., t. 17. i 18. te od 9. kolovoza 1994., Namur-Les assurances du crédit, C- 44/93, Zb., str. I- 3829., t. 13.).
- 174 Međutim, nije sporno da je potpora iz članka 1. točke (d) pobijane odluke dodijeljena na temelju pravnog instrumenta donesenog nakon što je Španjolska već postala država članica, to jest Norma Foral br. 22/1994 od 20. prosinca 1994.
- 175 Osim toga, valja naglasiti da u Povijesnoj pokrajini Álava pravni instrumenti o poreznom kreditu predstavljaju zakone vremenski ograničene primjene. Stoga, iako je, kako to tvrde tužitelji, porezna pogodnost previđena u Norma Foral br. 22/1994 predstavljala samo „produženje” porezne mjere koja je već bila uspostavljena u 1984., ipak ostaje činjenica da bi se zbog promjene trajanja dotične potpore ona također morala smatrati novom potporom.
- 176 Stoga valja zaključiti da potpora iz članka 1. točke (d) pobijane odluke predstavlja novu potporu o kojoj se Komisiju moralo obavijestiti na temelju članka 93. stavka 3. Ugovora te da se nije mogla provoditi sve dok Komisija ne donese konačnu odluku o dotičnoj mjeri.

177 Slijedom svega navedenog, četvrti dio ovog tužbenog razloga ne može se prihvatiti.

Peti dio tužbenog razloga, koji se odnosi na smanjenje porezne osnovice iz članka 1. točke (e) pobijane odluke

178 U članku 1. točki (e) pobijane odluke Komisija utvrđuje da je Španjolska provela u korist društva Demesa „smanjenje porezne osnovice za novoosnovane poduzetnike koje se predviđa u članku 26. Norma Foral br. 24/1996 od 5. srpnja 1996.” i da se ta prednost mora okvalificirati državnom potporom nespojivom sa zajedničkim tržištem.

179 Tužitelji u predmetima T-127/99 i T-148/99 ističu da se članak 1. točka (e) pobijane odluke temelji na pogrešnom utvrđenju činjenica. Naime, prema mišljenju ovih tužitelja društvo Demesa nikada nije koristilo smanjenje porezne osnovice predviđeno u članku 26. Norma Foral br. 24/1996.

180 Komisija odgovara da kvalifikacija smanjenja porezne osnovice predviđenog u članku 26. Norma Foral br. 24/1996 kao elementa potpore ne ovisi o tome je li adresat mjere stvarno od nje imao koristi ili nije nego o ispunjavanju kriterija utvrđenih u članku 92. Ugovora.

181 Prema Komisijinom mišljenju, provedba državne potpore mora se shvatiti ne kao dodjela potpore korisnicima nego kao donošenje zakonodavnog mehanizma koji omogućava takvu dodjelu bez drugih formalnosti. Porezna mjera iz članka 1. točke (e) pobijane odluke stoga jest nezakonita potpora.

182 Okolnost da tužitelj još nije iskoristio svoje pravo na smanjenje poreza zbog kojeg god razloga, ne može prikriti činjenicu da je on to pravo imao od početka svojih aktivnosti.

183 Opći sud podsjeća da se u skladu s člankom 93. stavkom 3. Ugovora, o novim potporama mora obavijestiti Komisiju. Na temelju te iste odredbe one se ne mogu provoditi sve dok Komisija ne donese konačnu odluku o njihovoj spojivosti sa zajedničkim tržištem.

184 U članku 93. stavku 3. Ugovora ne pravi se nikakva razlika između pojedinačnih potpora i općih programa potpore.

185 Iz toga slijedi da kada država članica ili regionalno ili lokalno tijelo države članice uspostavlja zakonodavni i/ili upravni mehanizam koji sadržava opći program pomoći, o njemu se mora obavijestiti Komisiju.

186 U takvom kontekstu ako se odluka koja je predmet ove tužbe općenito odnosi na navodni program potpore uspostavljen u članku 26. Norma Foral br. 24/1996, pitanje o tome jesu li društvo Demesa ili drugi poduzetnici stvarno imali koristi od primjene ove odredbe irelevantno je za ocjenu zakonitosti odluke.

187 Međutim, pobijana odluka se ne odnosi općenito na navodni program potpora uspostavljen u članku 26. Norma Foral br. 24/1996. Ona se naime odnosi isključivo na pojedinačne potpore koje je dobilo društvo Demesa.

- 188 Komisija u izreci pobijane odluke naime utvrđuje da je Španjolska „stavila na raspolaganje [...] [društvu Demesa]” različite mjere potpore (članak 1. pobijane odluke), a osobito „smanjenje porezne osnovice za novoosnovane poduzetnike, predviđeno u članku 26. Norma Foral [br.] 24/1996 od 5. srpnja 1996.” [članak 1. točka (e)]. U članku 2. točki (b) pobijane odluke od Španjolske se zahtijeva da poduzme sve nužne mjere radi „oduzimanja prednosti dobivenih [smanjenjem porezne osnovice] i nezakonito stavljenih [...] na raspolaganje korisniku”.
- 189 Stoga se u pobijanoj odluci utvrđuje da je smanjenje porezne osnovice predviđeno u članku 26. Norma Foral br. 24/1996 provedeno u korist društva Demesa. Tim utvrđenjem prigovara se i španjolskim tijelima koja su dodijelila pojedinačnu potporu, uz kršenje odredaba Ugovora, i društvu Demesa koje je primilo nezakonitu potporu, na koju se, osim toga, odnosi nalog za povrat upućen Španjolskoj u članku 2. stavku 1. točki (b) pobijane odluke.
- 190 Međutim, tužitelji u predmetima T-127/99 i T-148/99 osporavaju činjeničnu točnost ovog utvrđenja.
- 191 Valja utvrditi da pobijana odluka ne sadržava nijedan element koji može dokazati da su tijela Álave u korist društva Demesa provela prednost predviđenu u članku 26. Norma Foral br. 24/1996.
- 192 U tom pogledu valja istaknuti da iz članka 26. stavka 5. Norma Foral br. 24/1996 (vidjeti točku 10. gore) proizlazi da, kako bi poduzetnik mogao ostvariti pravo na smanjenje porezne osnovice, taj poduzetnik prethodno mora uputiti zahtjev poreznoj upravi. Potonja će, na temelju ove odredbe, „ako je primjereno, dati svoje odobrenje koje treba potvrditi Pokrajinsko vijeće Álave”.
- 193 Tijekom upravnog postupka baskijska vlada je u dopisu koji je 6. ožujka 1998. Stalno predstavništvo Španjolske dostavilo Komisiji potvrdila da „da je društvo Demesa to zahtijevalo, smanjenja porezne osnovice predviđena u članku 26. Norma Foral o porezu, primijenila bi se na to društvo u skladu s ovom odredbom” (isticanje dodano).
- 194 Međutim, Komisija nije ispitala pitanje je li društvo Demesa doista uputilo zahtjev u smislu članka 26. stavka 5. Norma Foral br. 24/1996. Ona nije ni provjerila jesu li tijela pokrajine Álava potvrdila odobrenje predviđeno u istoj odredbi.
- 195 Nadalje, u postupku pred Općim sudom, stranke u predmetima T-127/99 i T-148/99 su objasnile, a da se Komisija tome nije usprotivila, da u trenutku donošenja pobijane odluke društvo Demesa nije više moglo koristiti pravo na smanjenje porezne osnovice predviđeno u članku 26. Norma Foral br. 24/1996. Oni se u tu svrhu pozivaju na članak 25. Pravilnika o porezu na dobit trgovačkih društava (*Reglamento del Impuesto sobre Sociedades*) na temelju kojeg poduzetnik koji želi koristiti pravo na smanjenje porezne osnovice mora u roku od tri mjeseca od početka aktivnosti uputiti zahtjev.

- 196 Iz svega prethodno navedenog proizlazi da je Komisija, time što je u pobijanoj odluci utvrdila da je smanjenje porezne osnovice predviđeno u članku 26. Norma Foral br.024/1996 provedeno u korist društva Demesa, počinila pogrešku koja se tiče činjenica.
- 197 Iz toga slijedi da se članak 1. točka (e) pobijane odluke u predmetima T-127/99 i T-148/99 treba poništiti. Također, u istim predmetima, valja poništiti članak 2. stavak 1. točku (b) pobijane odluke u dijelu u kojem se Kraljevini Španjolskoj nalaže da društvu Demesa oduzme prednosti koje je imalo iz navodne potpore iz članka 1. točke (e) pobijane odluke.
- Šesti dio tužbenog razloga, koji se temelji na nepostojanju narušavanja tržišnog natjecanja i utjecaja na trgovinu unutar Zajednice te na nedostatku obrazloženja o tim pitanjima*
- 198 Ovaj je dio istaknut u predmetu T-148/99 te, zbog povrede članka 190. Ugovora i u predmetu T-127/99.
- 199 Tužitelj u predmetu T-148/99 ističe da mjera koja stvarno i znatno ne utječe na tržišno natjecanje nije državna potpora koja je zabranjena u članku 92. stavku 1. Ugovora. On se u tu svrhu poziva na sudsku praksu Suda (presude Suda od 25. lipnja 1970., Francuska/Komisija, 47/69, Zb., str. 487., t. 16., Njemačka /Komisija, navedena u točki 142. gore, t. 18. te od 2. veljače 1988., Van der Kooy i dr., 67/85, 68/85 i 70/85, Zb., str. 219., t. 58.), na Obavijest Komisije o *de minimis* pravilu za državne potpore (SL C 68, str. 9.) i na Komisijinu publikaciju „Objašnjenje pravila koja se primjenjuju na državne potpore. Stanje u prosincu 1996.“, na Pravo tržišnog natjecanja u Europskim zajednicama, svezak II. B. Međutim, Komisija nije dostatno ispitala pitanje jesu li mjere u korist društva Demesa dovele do znatnog narušavanja tržišnog natjecanja koje je utjecalo na trgovinu unutar Zajednice u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora. Tužitelj u predmetu T-127/99 smatra da je Komisija propustila provesti konkretno ispitivanje o učincima spornih mjera na tržišno natjecanje i trgovinu unutar Zajednice.
- 200 Tužitelji u predmetima T-127/99 i T-148/99 ističu da je pobijana odluka o tim pitanjima nedostavno obrazložena.
- 201 Opći sud podsjeća da su na temelju članka 92. stavka 1. Ugovora samo državne potpore koje „utječu na trgovinu među državama članicama” i koje „narušavaju ili prijetu da će narušiti tržišno natjecanje” nespojive sa zajedničkim tržištem. Iako u određenim slučajevima iz samih okolnosti u kojima je dodijeljena potpora može proizaći da sama ta potpora može utjecati na trgovinu među državama članicama te narušiti ili prijetiti da će narušiti tržišno natjecanje, Komisija te okolnosti mora barem navesti u obrazloženju svoje odluke (presuda Suda od 19. listopada 2000., Italija i Sardegna Lines/Komisija, C-15/98 i C-105/99, Zb., str. I-8855., t. 66. i ondje navedena sudska praksa).
- 202 U točki V.1. pobijane odluke Komisija objašnjava zašto smatra da potpore koje je primilo društvo Demesa utječu na tržišno natjecanje i na trgovinu među državama članicama. Ona najprije ističe da će u skladu s poslovnim planom društva Demesa ovo društvo godišnje

proizvoditi 600 000 kombiniranih hladnjaka/zamrzivača (točka V.1. prvi stavak). Ona objašnjava da je tržište hladnjaka i zamrzivača u Zapadnoj Europi zasićeno (pobijana odluka, točka V. četvrti stavak). Na ovom tržištu postoji prekomjeran proizvodni kapacitet procijenjen na oko 5 000 000 jedinica u 1997. (točka V.1. šesti stavak). S obzirom na činjenicu da će društvo Demesa „najkasnije u 1999. raspolagati godišnjim proizvodnim kapacitetom od 600 000 jedinica, od čega će se 30 % prodavati na španjolskom tržištu i 70 % na drugim tržištima (u početku, Francuska i Ujedinjena Kraljevina)” (pobijana odluka, točka V.1. prvi stavak) i da „postoji znatna trgovina unutar Zajednice”, Komisija zaključuje da će „svaka mjera potpore nužno utjecati na trgovinu i tržišno natjecanje” (pobijana odluka, točka V.1. zadnji stavak).

- 203 Iz toga slijedi da su u pobijanoj odluci u dovoljnoj mjeri navedeni razlozi zbog kojih Komisija smatra da osporavane mjere narušavaju ili prijete da će narušiti tržišno natjecanje te da one utječu na trgovinu unutar Zajednice. Stoga ovaj dio pobijane odluke ispunjava zahtjeve iz članka 190. Ugovora.
- 204 Što se tiče Komisijine ocjene prema kojoj potpore koje je primilo društvo Demesa narušavaju ili prijete da će narušiti tržišno natjecanje te da utječu na trgovinu unutar Zajednice u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora, valja podsjetiti da iz sudske prakse (presude Suda od 17. rujna 1980., Philip Morris/Komisija, 730/79, Zb., str. 2671., t. 11. i 12. od 13. ožujka 1985., Nizozemska i Leeuwarder Papierwarenfabriek/Komisija, 296/82 i 318/82, Zb., str. 809. i Belgija/Komisija, navedena u točki 162. gore, t. 47. i 48.; presuda Vlaams Gewest/Komisija, navedena u točki 50. gore, t. 48., 49. i 50.) proizlazi da svaka dodjela potpora poduzetniku koji obavlja svoje djelatnosti na tržištu Zajednice može uzrokovati narušavanje tržišnog natjecanja i utjecati na trgovinu među državama članicama.
- 205 Znači da je već utvrđeno da je Komisija mogla s pravom zaključiti da je društvo Demesa imalo koristi od različitih elemenata državne potpore. Osim toga, nije bilo sporno da društvo Demesa u svojem poslovnom planu namjerava godišnje proizvesti 600 000 kombiniranih hladnjaka/zamrzivača. Nije osporavano ni to da su i drugi proizvođači hladnjaka i zamrzivača aktivni na tržištu Zajednice te da se u poslovnom planu društva Demesa predviđa da će ono veći dio svoje proizvodnje izvoziti u države članice, osobito u Francusku i Ujedinjenu Kraljevinu.
- 206 Osim toga, u poslovnom planu društva Demesa ističe se postojanje „unutarnjeg tržišta s prekomjernom ponudom”.
- 207 U tim okolnostima Komisija je mogla ispravno zaključiti da potpore dodijeljene društvu Demesa „utječu na trgovinu među državama članicama” i „narušavaju ili prijete da će narušiti tržišno natjecanje” u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora.
- 208 Čak i ako je Komisija priznala u svojoj publikaciji „Objašnjenje pravila koja se primjenjuju na državne potpore” navedenoj u točki 199. gore, da „potpora mora znatno utjecati na tržišno natjecanje” kako bi potpadala pod područje primjene članka 92. stavka 1. Ugovora, ipak ostaje činjenica da je Komisija, pozivajući se na svoju Obavijest o *de*

minimis pravilu za državne potpore navedenu u točki 199. gore, utvrdila taj prag na razinu potpore od 100 000 eura, prag koji je u ovom slučaju očito prekoračen (vidjeti u tom smislu presudu Suda od 19. rujna 2000., Njemačka/Komisija, C-156/98, Zb., str. I-6857., t. 39., 40. i 41.).

- 209 Što se tiče argumenta tužiteljâ u predmetima T-127/99 i T-148/99 prema kojem bi tržišno natjecanje bilo pojačano ulaskom novog proizvođača hladnjaka/zamrzivača na španjolsko tržište valja istaknuti da početak poslovanja novog poduzetnika uvijek utječe na strukturu tržišnog natjecanja. Međutim, u ovom slučaju, dodjela novonastalom poduzetniku različitih potpora od strane baskijskih vlasti može narušiti tržišno natjecanje na dotičnom tržištu.
- 210 Tijekom pisanog dijela postupka tužitelj u predmetu T-148/99 objasnio je da je njegova proizvodnja uglavnom namijenjena trećim zemljama, to jest sjevernoj Africi i arapskim zemljama. Stoga prednosti koje su mu dodijeljene nisu takve naravi da mogu utjecati na trgovinu i narušiti tržišno natjecanje na tržištu Zajednice.
- 211 Međutim, iz poslovnog plana poduzetnika Demesa iz rujna 1996. proizlazi da je u tom razdoblju bilo predviđeno da će poduzetnik 60 do 65 % proizvodnje osobito izvoziti u Francusku i Ujedinjenu Kraljevinu. Tužitelj u predmetu T-148/99 na raspravi je objasnio da se izvoz odvijao drukčije od onoga što je poslovnim planom prvotno predviđeno.
- 212 U tom pogledu Opći sud podsjeća da se u okviru tužbe za poništenje podnesene na temelju članka 230. UEZ-a zakonitost akta Zajednice mora ocijeniti u skladu s činjeničnim i pravnim elementima koji su postojali na dan kada je taj akt donesen (presuda Alitalia/Komisija, navedena u točki 126. gore, t. 86.).
- 213 Međutim, u nedostatku svake intervencije društva Demesa tijekom upravnog postupka Komisija se u pobijanoj odluci mogla razumno osloniti na poslovni plan društva Demesa kako bi ocijenila utjecaj potpora dodijeljenih društvu Demesa na trgovinu među državama članicama i na tržišno natjecanje.
- 214 Tužitelj u predmetu T-148/99 svakako ne osporava da se veliki dio proizvodnje prodaje na španjolskom tržištu. Na raspravi on je naveo podatak od 50 do 60 %. Međutim, budući da je izvoz hladnjaka/zamrzivača predstavljao 30 % španjolskog tržišta (prema poslovnom planu društva Demesa), proizvodnja društva Demesa nužno je utjecala na šanse konkurentskih poduzetnika sa sjedištem u drugim državama članicama da izvoze svoje proizvode na španjolsko tržište. Osim toga, iako je veliki dio proizvodnje društva Demesa namijenjen trećim zemljama, društvo Demesa je, što se tiče izvoza u treće zemlje, u izravnom tržišnom natjecanju s drugim društvima sa sjedištem u Zajednici.
- 215 Stoga prednosti dodijeljene društvu Demesa mogu utjecati na trgovinu i narušiti tržišno natjecanje (vidjeti u tom smislu presude Suda od 8. ožujka 1988., Exécutif régional wallon i Glaverbel/Komisija, 62/87 i 72/87, Zb., str. 1573., t. 13. te od 13. srpnja 1988., Francuska/Komisija, 102/87, Zb., str. 4067., t. 19. i Belgija/Komisija, navedena u točki 162. gore, t. 47.).

- 216 Tužitelj u predmetu T-148/99 prigovara i tomu što je Komisija učinke osporavanih mjera na tržišno natjecanje ispitala isključivo na temelju podataka koje su podnositelji pritužbe dostavili u upravnom postupku. Na temelju tih podataka Komisija je u pobijanoj odluci pogrešno smatrala da je na španjolskom tržištu hladnjaka postojala prekomjernost kapaciteta. Pozivajući se na izvještaj Master Cadena od 1. srpnja 1998. tužitelj u predmetu T-148/99 ističe da se tržište zapravo nalazilo u fazi širenja koje je uslijedilo odmah nakon opće krize tržišta električnih kućanskih aparata.
- 217 Opći sud podsjeća da je u ovom slučaju Komisija pokrenula istragu nakon što je primila više pritužbi o potporama koje su dodijeljene društvu Demesa. Budući da je imala ozbiljne sumnje u pogledu spojivosti ovih potpora sa zajedničkim tržištem, Komisija je pokrenula postupak predviđen u članku 93. stavku 2. Ugovora radi dobivanja svih informacija potrebnih za donošenje konačne odluke u ovom slučaju. Društvo Demesa, koje nije smatralo potrebnim podnijeti primjedbe tijekom upravnog postupka, Komisiji ne može prigovarati da se pri donošenju pobijane odluke oslanjala na elemente informacija koji su sadržani u navedenim pritužbama, a koji nisu osporavani informacijama prikupljenim nakon odluke o pokretanju postupka iz članka 93. stavka 2. Ugovora.
- 218 Što se tiče izvještaja Master Cadena, valja utvrditi da on sadržava samo brođane podatke o prodaji koji se odnose na Španjolsku i ne sadržava informacije o proizvodnim kapacitetima. Osim toga, valja utvrditi da se u poslovnom planu društva Demesa postojanje „unutarnjeg tržišta s prekomjernom ponudom” navodi kao „slaba točka”.
- 219 U svakom slučaju, čak i ako je izvještaj Master Cadena morao pokazati da na tržištu na kojem posluje društvo Demesa ne postoje prekomjerni kapaciteti – što nije tako – ovo stanje nije moglo utjecati na Komisijin zaključak prema kojem potpore koje je primilo društvo Demesa utječu na trgovinu i na tržišno natjecanje. U tom smislu valja podsjetiti da znatna potpora, kao što je ona u ovom slučaju, koja je dodijeljena poduzetniku kako bi mu se omogućilo započinjanje proizvodnje određenog proizvoda u državi članici ima za posljedicu to da se na konkurentskom tržištu smanjuju šanse poduzetnikâ sa sjedištem u drugim državama članicama da izvoze taj proizvod u tu državu članicu. Takva potpora stoga može utjecati na trgovinu među državama članicama i narušiti tržišno natjecanje (vidjeti u tom smislu presude Exécutif régional wallon i Glaverbel/Komisija, navedena u točki 215. gore, t. 13. od 13. srpnja 1988., Francuska/Komisija, navedena u točki 215. gore, t. 19. i Belgija/Komisija, navedena u točki 162. gore, t. 47.).
- 220 Tužitelji u predmetima T-127/99 i T-148/99 tvrde da je društvo Demesa jedini poduzetnik koji se isključivo bavi proizvodnjom hladnjaka „no frost”. Komisija je u pobijanoj odluci tu okolnost morala uzeti u obzir. Tužitelji u predmetu T-129/99 tvrde da se tržište zamrzivača razlikuje od tržišta hladnjaka.
- 221 Čak i uz pretpostavku da se tržište zamrzivača razlikuje od tržišta hladnjaka te da se društvo Demesa isključivo bavi proizvodnjom hladnjaka „no frost”, tužitelji ne objašnjavaju kako te činjenice mogu dovesti u pitanje Komisijin zaključak prema kojem potpore dodijeljene društvu Demesa utječu na trgovinu među državama članicama i narušavaju tržišno natjecanje. Stoga se argument mora odbiti.

- 222 Tužitelj u predmetu T-148/99 ističe da je Komisija potpuno propustila ispitati tržište iz vertikalne perspektive. Komisija nije ispitala učinak koji osporavane mjere imaju na dobavljače i podgovaratelje te učinak navedenih mjera na potrošače električnih kućanskih aparata.
- 223 Međutim, kako to Komisija ističe, provjera usklađenosti državne potpore s Ugovorom ne obuhvaća ocjenu razloga koji bi pojedinačno izuzeće nekog sporazuma, neke prakse ili protutržišne odluke eventualno mogli opravdati u skladu s člankom 85. stavkom 3. UEZ-a (koji je postao članak 81. stavak 3. UEZ-a). Budući da je Komisija u dostatnoj mjeri utvrdila da potpore dodijeljene društvu Demesa narušavaju ili prijete da će narušiti (horizontalno) tržišno natjecanje u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora, one su, osim pojedinačnih izuzetaka, nespojive sa zajedničkim tržištem.
- 224 Naposljetku, tužitelji u predmetima T-127/99 i T-148/99 ističu da je radi ocjene učinka osporavanih mjera Komisija morala ispitati kako je tržište reagiralo na pojavu društva Demesa na tom tržištu, a ne kako je tržište prethodno funkcioniralo.
- 225 Ovaj se argument također mora odbiti. Naime, kad bi Komisija trebala dokazivati stvarne učinke već dodijeljene potpore, to bi dovelo do toga da se u povoljniji položaj stavljaju države članice koje isplaćuju potpore, povrjeđujući pritom obvezu prijavljivanja predviđenu u članku 93. stavku 3. Ugovora, na štetu onih koje prijavljuju potpore u fazi planiranja (presuda Suda od 14. veljače 1990., Francuska/Komisija, C-301/87, Zb., str. I-307., t. 33.). Stoga Komisija nije dužna provesti ažuriranu ocjenu učinaka neprijavljenih i provedenih potpora na tržišno natjecanje te utjecaja na trgovinu među državama članicama (prethodno navedena presuda Francuska/Komisija, t. 33. te presuda Belgija/Komisija, navedena u točki 162. gore, t. 48.).
- 226 Iz svega prethodno navedenog proizlazi da se zadnji dio prvog tužbenog razloga mora također odbiti.
- II – Drugi tužbeni razlog, koji se temelji na povredi načela zaštite legitimnih očekivanja i pravne sigurnosti*
- 227 Kao prvo, kada je riječ o subvenciji iz članka 1. točke (c) pobijane odluke, tužitelji u predmetima T-129/99 i T-148/99 ističu da Odluka od 12. prosinca 1996. kojom je odobren opći program potpora Ekimen, onako kako su o njemu nacionalna tijela obavijestila Komisiju, to jest onako kako je navedeno u uredbi objavljenoj u *Boletín Oficial del País Vasco*, predstavlja posebno jamstvo za spojivost sa zajedničkim tržištem svake subvencije odobrene u okviru tog programa. Tužitelji ustraju u tome da je Komisija odobrila program Ekimen malo prije nego što je društvo Demesa osnovano na području Álave.
- 228 Opći sud podsjeća na to da kada se radi o pojedinačnoj potpori za koju se navodi da je dodijeljena sukladno prethodno odobrenom programu, Komisija ne može odmah ispitivati tu potporu izravno u odnosu na Ugovor. Prije pokretanja svakog postupka Komisija se mora najprije ograničiti na provjeravanje je li potpora obuhvaćena općim programom i

zadovoljava li uvjete iz odluke temeljem koje je on odobren. U suprotnom bi Komisija pri ispitivanju svake pojedinačne potpore mogla izmijeniti svoju odluku o odobrenju programa potpora, koja već pretpostavlja ispitivanje u odnosu na članak 92. Ugovora. Načela zaštite legitimnih očekivanja i pravne sigurnosti stoga bi bila ugrožena kako za države članice tako i za gospodarske subjekte, s obzirom na to da bi Komisija u svakom trenutku mogla dovesti u pitanje pojedinačne potpore koje su strogo u skladu s odlukom o odobrenju programa potpora (presuda Suda od 5. listopada 1994., Italija/Komisija, C-47/91, Zb., str. I-4635., t. 24.; presuda Općeg suda od 27. travnja 1995., AAC i dr./Komisija, T-442/93, Zb., str. II-1329., t. 86.).

- 229 Međutim, Komisija je ispravno utvrdila da pojedinačna potpora dodijeljena na temelju programa Ekimen nije bila u potpunosti obuhvaćena njezinom Odlukom od 12. prosinca 1996. kojom se odobrava ovaj opći program potpore (vidjeti točku 127. gore). U ovim okolnostima, ona je mogla smatrati, a da pritom ne povrijedi načela zaštite legitimnih očekivanja i pravne sigurnosti, da je subvencija dodijeljena na temelju programa Ekimen značila novu potporu zato što je prelazila iznos gornje granice koji je utvrđen u njezinoj odluci o odobrenju (vidjeti u tom smislu presudu od 5. listopada 1994., Italija/Komisija, navedena u točki 228. gore, t. 26.).
- 230 Tužitelji ne mogu tvrditi da Odluka od 12. prosinca 1996. o odobrenju programa Ekimen i pobijana odluka počivaju na pogrešnom tumačenju Uredbe Ekimen. Naime, Komisijino tumačenje uredbe u ovim dvjema odlukama u skladu je s tekstom i duhom uredbe (vidjeti točke 118. do 124. gore).
- 231 Konačno, valja utvrditi da tužitelji ne podnose nikakav dokaz da im je Komisija dala posebna jamstva koja bi im razumno mogla dati nade u pogledu spojivosti sa zajedničkim tržištem elementa potpore koji nije bio obuhvaćen Odlukom od 12. prosinca 1996. o odobrenju programa Ekimen (vidjeti u tom smislu presudu Općeg suda od 31. ožujka 1998., Preussag Stahl/Komisija, T-129/96, Zb., str. II-609., t. 78.).
- 232 Slijedom svega navedenoga prvi se argument mora odbiti.
- 233 Kao drugo, kada je riječ o poreznom kreditu, tužitelji u predmetima T-127/99 i T-148/99 objašnjavaju da je Komisija 10. svibnja 1993. donijela Odluku 93/337/EEZ o sustavu poreznih potpora za ulaganja u Baskiji (SL L 134, str. 25.), te osobito Norma Foral br. 28/1988, u kojoj je navela da određene porezne pogodnosti predviđene u toj Norma Foral, među ostalim porezni kredit za ostvarena ulaganja predstavljaju potpore nespojive sa zajedničkim tržištem zato što su protivne članku 52. UEZ-a (koji je nakon izmjene postao članak 43. UEZ-a). Donesene su odredbe potrebne za prilagodbu regionalnog zakonodavstva Odluci 93/337 i Komisija je u dopisu od 3. veljače 1995. španjolska tijela službeno obavijestila da se slaže s usvojenim rješenjem. Budući da je nespojivost bila otklonjena, i španjolska tijela i sama Komisija smatrali su da je problem povezan s ovim državnim potporama riješen. Navedeni tužitelji tvrde da zbog tog razloga Komisija nikada nije pokrenula postupke u vezi s tim državnim potporama niti je podnijela prigovor protiv sličnih naknadno donesenih poreznih propisa. Iz toga slijedi, prema mišljenju navedenih tužitelja, da je kod društva Demesa te kod svakoga gospodarskog subjekta koji podliježe

dotičnom regionalnom propisu Komisija stvorila legitimna očekivanja da je porezne mjere koje je donijelo Pokrajinsko vijeće Álave Komisija odobrila u mjeri u kojoj one ne krše članak 52. Ugovora.

- 234 Međutim, Opći sud utvrđuje da iako se Komisijin dopis od 3. veljače 1995. morao tumačiti tako da ona utvrđuje da je Norma Foral br. 28/1988 otada spojiva sa zajedničkim tržištem, porezni kredit iz članka 1. točke (d) pobijane odluke nije uspostavljen u toj Norma Foral te stoga nije obuhvaćen ni Odlukom 93/337 ni dopisom od 3. veljače 1995. Porezni kredit iz pobijane odluke uspostavljen je naime u Norma Foral br. 22/1994. Taj porezni kredit stoga predstavlja novu potporu o kojoj je Komisija morala biti obaviještena u skladu s člankom 93. stavkom 3. Ugovora (vidjeti u tom smislu presudu Namur-Les assurances du crédit, navedenu u točki 173. gore, t. 13.).
- 235 Međutim, nije sporno da je porezni kredit iz pobijane odluke uspostavljen bez prethodne obavijesti, pri čemu je prekršen članak 93. stavak 3. Ugovora.
- 236 Ova su utvrđenja dostatna za odbijanje ovog argumenta. Iz ustaljene sudske prakse naime proizlazi da priznavanje legitimnih očekivanja u načelu pretpostavlja da je potpora dodijeljena u skladu s postupkom predviđenim u članku 93. Ugovora, što u ovom slučaju nije bilo tako. Naime, smatra se da gospodarski subjekt i regionalno tijelo koji postupaju s dužnom pažnjom u pravilu se mora moći uvjeriti da se taj postupak poštovao (presuda Suda od 20. rujna 1990., Komisija/Njemačka, C-5/89, Zb., str. I-3437., t. 17.; presuda Općeg suda od 15. rujna 1998., BFM i EFIM/Komisija, T-126/96 i T-127/96, Zb., str. II-3437., t. 69.).
- 237 Usto, valja još utvrditi da tužitelji koji su istaknuli ovaj argument, pogrešno tumače Odluku 93/337. Naime, u toj odluci Komisija je dotične potpore okvalificirala nespojivima sa zajedničkim tržištem ne samo zbog toga što su se protivile članku 52. Ugovora nego i zato što nisu poštovale različita pravila o potporama, a osobito pravila o regionalnim potporama, o sektorskim potporama, o potporama malim i srednjim poduzetnicima te pravila o zbrajanju potpora (točka V. Odluke 93/337). Što se tiče dopisa od 3. veljače 1995., valja utvrditi da Komisija u njemu uzima u obzir samo činjenicu da dotični porezni sustav više ne krši članak 52. Ugovora, ali se ipak ne izjašnjava o tome poštuje li dotičan sustav različita pravila navedena u Odluci 93/337.
- 238 Iz toga slijedi da Komisija nije mogla kod tužiteljâ stvoriti legitimna očekivanja prema kojima bi se porezni kredit uspostavljen u Norma Foral br. 22/1994 smatrao spojivim sa zajedničkim tržištem čak i da se ispostavi da je bio sličan poreznom kreditu koji je uspostavljen poreznom mjerom koja je predmet Komisijine Odluke 93/337 i njezinog dopisa od 3. veljače 1995.
- 239 Stoga se ni drugi tužbeni razlog ne može prihvatiti.

III – Treći tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 190. Ugovora

- 240 Tužitelji u predmetima T-127/99, T-129/99 i T-148/99 tvrde da ocjena, na temelju članka 92. stavka 1. Ugovora, različitih mjera u izreci pobijane odluke nije dostatno obrazložena.
- 241 Najprije valja podsjetiti da obrazloženje koje je propisano člankom 190. Ugovora mora odgovarati prirodi akta o kojemu je riječ i da mora jasno i nedvosmisleno odražavati zaključke institucije koja je donijela akt kako bi se zainteresiranim osobama omogućilo da se upoznaju s razlozima poduzimanja mjere i kako bi se sudu Zajednice omogućilo provođenje nadzora. Iz sudske prakse osim toga proizlazi da u obrazloženju nije potrebno navoditi sve činjenične i pravne okolnosti, s obzirom na to da se pitanje ispunjava li obrazloženje zahtjeve iz članka 190. Ugovora mora ocjenjivati ne samo u odnosu na njegovu formulaciju, već i na njegov kontekst i na sva pravna pravila koja uređuju dotično područje (presuda Suda od 29. veljače 1996., Belgija/Komisija, C-56/93, Zb., str. I-723., t. 86. i navedena sudska praksa).
- 242 Što se tiče kvalifikacije mjere kao potpore, iz zahtjeva za obrazlaganje proizlazi da bi se morali navesti razlozi zbog kojih Komisija smatra da dotična mjera potpada pod područje primjene članka 92. stavka 1. Ugovora (presuda Općeg suda Vlaams Gewest/Komisija, navedena u točki 50. gore, t. 64. od 30. travnja 1998., Cityflyer Express/Komisija, T-16/96, Zb., str. II-757., t. 66. te presuda CETM/Komisija, navedena u točki 144. gore, t. 59.).
- 243 Kao prvo, tužitelji u predmetima T-129/99 i T-148/99 ističu da se u pobijanoj odluci ne navodi definicija tržišta na koje se odnosi državna potpora koja je navodno dodijeljena društvu Demesa. U pobijanoj odluci ne objašnjava se je li mjerodavno tržište ono električnih kućanskih aparata općenito, bjele tehnike, hladnjaka ili je to neko drugo tržište. Tužitelj u predmetu T-148/99 dodaje da je definicija dotičnog tržišta neophodan uvjet za ocjenu učinka koji mjera koja se može okvalificirati kao državna potpora može imati na tržišno natjecanje.
- 244 Tužitelji u predmetima T-127/99 i T-148/99 tvrde da je društvo Demesa jedini poduzetnik koji se isključivo bavi proizvodnjom hladnjaka „no frost”. Međutim, ova se okolnost u pobijanoj odluci ne uzima u obzir. Tužitelji u predmetu T-129/99 tvrde da se tržište zamrzivača razlikuje od tržišta hladnjaka.
- 245 Opći sud utvrđuje da iz obrazloženja pobijane odluke proizlazi (točka V.1) da je Komisija tržište hladnjaka i zamrzivača u Europi definirala kao mjerodavno tržište. Riječ je o jednom tržištu jer su „kućanstva sklona zamjeni odvojenih hladnjaka i zamrzivača kombiniranim aparatima (hladnjak/zamrzivač)” (pobijana odluka, točka V.1. četvrti stavak). U točki V.1 pobijane odluke iznosi se detaljan opis mjerodavnog tržišta te je stoga ispunjen zahtjev iz članka 190. Ugovora.
- 246 Kao drugo, tužitelj u predmetu T-127/99 ističe da Komisija u pobijanoj odluci navodi elemente koji su je naveli na to da porezne mjere iz članka 1. točka (d) i (e) smatra selektivnima. U pobijanoj odluci ne precizira se je li potrebno postojanje svih elemenata istaknutih u vezi s mehanizmom poreznog kredita i smanjenjem porezne osnovice, kako

bi te mjere bile selektivne naravi ili je samo jedan od tih elemenata dostatan da se te mjere kvalificiraju kao državne potpore u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora.

- 247 Stoga se i ovaj argument mora odbiti. Iz pobijane odluke naime proizlazi (točka V.2.4.1, dvanaesti do osamnaesti stavak i točka V.2.4.2, šesnaesti i sedamnaesti stavak) da je samo jedan element koji pokazuje selektivnu narav mjere dostatan za isključivanje kvalifikacije opće mjere.
- 248 Kao treće, tužitelji u predmetima T-127/99 i T-148/99 navode da Komisijine tvrdnje prema kojima sporne porezne mjere nisu opravdane prirodom ili strukturom sustava nisu dostatno obrazložene. Komisija naime uopće nije ispitala to pitanje.
- 249 U tom pogledu Opći sud utvrđuje da u točki V.2.4.2, sedamnaestom stavku pobijane odluke Komisija objašnjava da kada selektivna porezna mjera teži cilju industrijske politike, za tu se mjeru ne može smatrati da je sukladna s prirodom ili strukturom dotičnog poreznog sustava. Stoga je obrazloženje odluke tužiteljima omogućilo da shvate zašto je Komisija smatrala da porezne mjere obuhvaćene pobijanom odlukom nisu bile opravdane prirodom ili strukturom dotičnog poreznog sustava.
- 250 Osim toga, kako to Komisija naglašava, opravdanje koje se temelji na prirodi ili strukturi dotičnog poreznog sustava predstavlja iznimku od načela zabrane državnih potpora i stoga se mora shvatiti u uskom smislu. Budući da španjolska tijela u upravnom postupku nisu istaknula nijedan argument u vezi sa sukladnošću spornih mjera s načelima koja uređuju dotičan porezni sustav, Komisija čak nije bila dužna obrazložiti svoju odluku u vezi s tim (vidjeti u tom smislu mišljenje nezavisnog odvjetnika Ruiz-Jaraboa Colomera o presudi od 19. svibnja 1999., Italija/Komisija, navedeno u točki 164. gore, t. 27.).
- 251 Stoga se posljednji argument također mora odbiti.
- 252 Slijedom svega navedenog treći tužbeni razlog također se ne može prihvatiti.

IV – Četvrti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi prava obrane

- 253 Tužitelj u predmetu T-148/99 napominje da iako postupak na temelju članka 93. stavka 2. Ugovora nije postupak koji može dovesti do sankcija, ipak ostaje činjenica da za poduzetnike korisnike dotičnih potpora može imati štetne gospodarske posljedice. Pozivajući se na sudsku praksu (presude Suda od 13. veljače 1979., Hoffmann-La Roche/Komisija, 85/76, Zb., str. 461., i od 29. lipnja 1994., Fiskano/Komisija, C-135/92, Zb., str. I-2885.; presude Općeg suda od 6. prosinca 1994., Lisrestal i dr./Komisija, T-450/93, Zb. str. II-1177. i od 19. lipnja 1997., Air Inter/Komisija, T-260/94, Zb., str. II-997.), on tvrdi da ga je Komisija morala obavijestiti o pokretanju postupka na temelju članka 93. stavka 2. Ugovora te da mu je tijekom tog postupka Komisija morala odrediti rok, kako bi pravodobno iznio svoje stajalište o realnosti činjenica koje su uzete u obzir i okolnostima na koje se poziva te o dokumentima na kojima je Komisija zasnivala potporu svojim argumentima u vezi s povredom prava Zajednice. Tužitelj također smatra da mu se moralo odobriti posebno saslušanje.

- 254 U tom pogledu Opći sud podsjeća da se upravni postupak o državnim potporama pokreće samo u odnosu na dotičnu državu članicu. U ovom slučaju Španjolska je adresat pobijane odluke i nije sporno da su tijekom upravnog postupka poštovana njezina prava obrane.
- 255 Korisnik potpore, kao što je to tužitelj u predmetu T-148/99, u upravnom postupku o državnim potporama smatra se „strankom” u smislu članka 93. stavka 2. Ugovora. Međutim, „stranke” nisu nositelji prava na koje se poziva u okviru ovog tužbenog razloga. Naime, stranke, daleko od toga da se mogu pozivati na prava obrane koja se priznaju osobama protiv kojih je pokrenut postupak, imaju samo pravo sudjelovanja u upravnom postupku (presuda Općeg suda od 25. lipnja 1998., *British Airways i dr. i British Midland Airways/Komisija*, T-371/94 i T-394/94, Zb., str. II-2405., t. 60. i 61.). U tom pogledu, na temelju članka 93. stavka 2. Ugovora, tijekom faze ispitivanja iz ove odredbe stranke imaju pravo podnijeti primjedbe.
- 256 Međutim, nesporno je da je Komisija dvjema obavijestima koje su objavljene u *Službenom listu* (vidjeti točke 25. i 27. gore) pozvala „stranke” da podnesu primjedbe o mjerama iz pobijane odluke.
- 257 Čak i ako tužitelj u predmetu T-148/99 nije odgovorio na te obavijesti valja utvrditi da je ipak bio pozvan, kao i svaka druga zainteresirana stranka, da dostavi primjedbe u okviru upravnog postupka. Dakle, poštovana su postupovna prava koja tužitelj u predmetu T-148/99 ima na temelju članka 93. stavka 2. Ugovora.
- 258 Tužitelji u predmetu T-129/99 pozivaju se na svoja prava obrane povezana s činjenicom da se Komisija tijekom upravnog postupka nije uopće pozvala na eventualno kršenje članka 7. točke (d) Uredbe Ekimen.
- 259 Treba podsjetiti da je Komisija u pobijanoj odluci smatrala da se za opremu koju je društvo Demesa prenijelo trećim osobama, na temelju članka 7. točke (d) Uredbe Ekimen nisu mogle dobiti subvencije na temelju te uredbe (pobijana odluka, točka V.2.3. zadnji stavak).
- 260 Budući da je već utvrđeno da se članak 1. točka (c) pobijane odluke mora poništiti u dijelu u kojem se oprema isključuje iz prihvatljivih troškova na temelju programa potpora Ekimen (vidjeti točku 138. gore), ovaj je argument irelevantan.
- 261 Iz svega što je prethodno navedeno proizlazi da četvrti tužbeni razlog nije osnovan.

V – Peti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članka 92. stavka 3. Ugovora

- 262 Kao prvo, tužitelji u predmetu T-129/99 tvrde da je Komisija pogriješila time što je elemente iz članka 1. točaka (a), (b) i (c) pobijane odluke odbila smatrati regionalnim potporama u smislu članka 92. stavka 3. točke (c) Ugovora. Oni u tom pogledu ističu da je maksimalni intenzitet potpora dopušten u Baskiji 25 % neto ekvivalenta potpore (pobijana odluka, točka II.3. treći stavak). Subvencija od 25 % bruto ekvivalenta potpore dodijeljena društvu Demesa odgovarala je intenzitetu od 18,76 % neto ekvivalenta

potpore (pobijana odluka, točka II. 3. šesti stavak). U ovim okolnostima, subvencija od 20 % bruto ekvivalenta potpore, koju je Komisija prihvatila u okviru programa Ekimen, odgovara subvenciji od 15 % neto ekvivalenta potpore tako da bi se trebala odobriti dodatna subvencija od 10 % neto ekvivalenta potpore, u skladu s člankom 92. stavkom 3. točkom (c) Ugovora.

- 263 Valja utvrditi da Komisija u pobijanoj odluci priznaje da se „Vitoria Gasteiz nalazi u regiji koja može primiti regionalne potpore na temelju [članka 92. stavka 3. točke (c) Ugovora]. Maksimalni intenzitet potpore u Baskiji je 25 % neto ekvivalenta potpore (35 % kada je riječ o [malim i srednjim poduzetnicima])” (pobijana odluka, str. 20. drugi stavak).
- 264 Međutim, gornja granica od 25 % neto ekvivalenta potpore koju je Komisija utvrdila za Baskiju podrazumijeva samo to da će Komisija morati donijeti povoljnu odluku o baskijskim regionalnim potporama koje potpadaju pod područje primjene članka 92. stavka 3. točke (a) ili (c) Ugovora i koje poštuju tu gornju granicu. To ipak ne znači da je svaka pojedinačna potpora dodijeljena u Baskiji, a koja je u okviru te gornje granice, automatski spojiva sa zajedničkim tržištem.
- 265 Treba istaknuti da je program potpora koji je uspostavljen Uredbom Ekimen jedini regionalni program potpora koji je odobrila Komisija u okviru kojeg je u ovom slučaju društvo Demesa primilo potporu. Međutim, dio subvencije koji je društvu Demesa dodijeljen na temelju ove uredbe „smatra se novom potporom zato što nije obuhvaćena programom koji je prethodno odobren” (pobijana odluka, točka V.2.3. četrnaesti stavak). Ostale potpore iz pobijane odluke nisu obuhvaćene nikakvim općim programom regionalnih potpora koji je Komisija odobrila.
- 266 U ovim okolnostima treba smatrati da je Komisija u pobijanoj odluci (str. 20. treći i četvrti stavak) ispravno mogla utvrditi da su potpore čiju je spojivost sa zajedničkim tržištem morala ispitati *ad hoc* prirode.
- 267 *Ad hoc* potpora ipak ne isključuje kvalifikaciju ove potpore kao regionalne potpore na temelju članka 92. stavka 3. točke (a) ili (c) Ugovora (vidjeti u tom smislu presudu Suda od 14. rujna 1994., Španjolska/Komisija, C-278/92 do C-280/92, Zb., str. I-4103., t. 49.).
- 268 U tom pogledu valja utvrditi da tužitelji u predmetu T-129/99 ne tvrde da se na potporu dodijeljenu društvu Demesa moglo primijeniti odstupanje predviđeno u članku 92. stavku 3. točki (a) Ugovora. Prema mišljenju tužiteljâ Komisija je pogriješila time što je dotične potpore odbila smatrati regionalnim potporama koje potpadaju pod područje primjene članka 92. stavka 3. točke (c) Ugovora.
- 269 U pobijanoj odluci Komisija je zbog nekoliko razloga smatrala da se potpore dodijeljene društvu Demesa ne mogu smatrati regionalnim potporama koje ispunjavaju uvjete predviđene u članku 92. stavku 3. točki (c) Ugovora. Ona je najprije utvrdila da je prekomjernost proizvodnih kapaciteta na razini Zajednice na tržištu hladnjaka/zamrzivača dovela do restrukturiranja koja su pak dovela do smanjenja kapaciteta ili do prijenosa

proizvodnje uz znatne gubitke radnih mjesta unutar Zajednice. Tako su potpore dodijeljene društvu Demesa pridonijele pogoršanju situacije (pobijana odluka, str. 20., peti stavak). U ovom gospodarskom kontekstu Komisija smatra da dotične potpore neće u Španjolskoj i čak ni u Baskiji dovesti do stvaranja neto radnih mjesta na razini Zajednice, niti će donijeti drugih gospodarskih koristi (pobijana odluka, str. 20. šesti stavak). Komisija dodaje da „činjenica da je na tržištu Zajednice tijekom 1998. utvrđeno određeno povoljno kretanje potražnje nikako ne mijenja činjenicu da se ovaj sektor, izuzetno velikim smanjenjem broja radnih mjesta, nastavlja prilagođavati prekomjernim proizvodnim kapacitetima u Zajednici” (pobijana odluka, str. 20., šesti stavak). Ona se poziva na odluku grupacije MCC, sa sjedištem u Baskiji o ukidanju, zbog lošeg stanja na tržištu, 120 radnih mjesta povezanih s proizvodnjom hladnjaka (pobijana odluka, str. 20., šesti stavak).

- 270 Međutim, tužitelji u predmetu T-129/99 osporavaju analizu koju je o tome Komisija napravila u pobijanoj odluci i na temelju koje se temelji njezin zaključak o nespojivosti potpora. Prvo, analiza španjolskog sektora električnih kućanskih aparata navedena u izvještaju Master Cadena, vodećeg distributera u ovom sektoru u Španjolskoj, pokazuje da se tržište trajnih potrošnih dobara u 1997. povećalo za 5 % u odnosu na 1996. Tržište proizvoda bijele tehnike tako se povećalo za 5,1 %, a ono hladnjaka/zamrzivača za 3,8 %. Dakle, ulazak društva Demesa na španjolsko tržište mogao bi se apsorbirati bez poteškoća. Drugo, niz podataka upućenih Komisiji o sektoru hladnjaka pokazuje da je, uz izuzetak Njemačke i Austrije na europskom tržištu od 1996. do 1997. u većini europskih zemalja, to jest u Nizozemskoj, Ujedinjenoj Kraljevini, Španjolskoj i Norveškoj došlo do znatnog rasta od oko 10 %. Prosječan godišnji rast tržišta hladnjaka je 1,7 %. Tržište u Skandinaviji i Istočnoj Europi je u snažnom porastu. U Španjolskoj se proizvodnja hladnjaka između 1995. i 1997. povećala za 10 %.
- 271 Te su informacije u skladu s podacima koje je dostavio Eurostat i potvrđuju da se u Španjolskoj proizvodnja kombiniranih hladnjaka znatno povećala. Osim toga, prema predviđanjima časopisa „Consumer Europe”, pojedinačne prodaje hladnjaka između 1996. i 2001. povećale su se za 10 %.
- 272 Na temelju ovih različitih elemenata tužitelji u predmetu T-129/99 zaključuju da je ulaganje društva Demesa korisno za Baskiju koja je suočena s ozbiljnim strukturnim problemima u pogledu zapošljavanja i konkurentnosti svojih poduzetnika te da prednosti dodijeljene ovom društvu ne utječu na trgovinu unutar Zajednice u mjeri protivnoj zajedničkom interesu u smislu članka 92. stavka 3. točke (c) Ugovora. Stoga se, u skladu s ovom odredbom, potpore dodijeljene društvu Demesa trebaju proglasiti spojivima sa zajedničkim tržištem.
- 273 U tom pogledu Opći sud ističe da se sudski nadzor odluke o spojivosti potpore sa zajedničkim tržištem, koji podrazumijeva složenu gospodarsku ocjenu, mora ograničiti na provjeru poštovanja postupovnih pravila i pravila u vezi s obrazloženjem, materijalne točnosti činjenica na osnovi kojih je proveden sporni izbor, nepostojanja očite pogreške u ocjeni tih činjenica ili nepostojanja zlorabe ovlasti. Konkretno, nije na Općem sudu da svojom gospodarskom ocjenom zamijeni gospodarsku ocjenu autora odluke (presuda od

29. veljače 1996., Belgija/Komisija, navedena u točki 241. gore, t. 11.; presuda Općeg suda od 12. prosinca 1996., AIUFFASS i AKT/Komisija, T-380/94, Zb., str. II-2169., t. 56.).

- 274 Treba utvrditi da je Komisija tvrdnje navedene u točki 269. gore temeljila na dokumentima koji su svi utvrđeni u pobijanoj odluci (točka V.1). Tužitelji ne tvrde da je Komisija iskrivila sadržaj tih dokumenata.
- 275 Nadalje, treba utvrditi da nijedan dokaz koji su tužitelji podnijeli u predmetu T-129/99 ne proturječi Komisijinoj tvrdnji prema kojoj na tržištu hladnjaka/zamrzivača u Zajednici postoje prekomjerni proizvodni kapaciteti. Prvo, treba podsjetiti da su prekomjerni kapaciteti potvrđeni i u poslovnom planu društva Demesa (vidjeti točku 218. gore). Drugo, utvrđenje prema kojem su se prodaje na tržištu povećale ne znači nužno da su eliminirani prekomjerni proizvodni kapaciteti u Europi. Komisija u pobijanoj odluci još navodi da „činjenica da je na tržištu Zajednice tijekom 1998. utvrđeno određeno povoljno kretanje potražnje nikako ne mijenja činjenicu da se ovaj sektor, izuzetno velikim smanjenjem broj radnih mjesta, nastavlja prilagođavati prekomjernim proizvodnim kapacitetima u Zajednici” (pobijana odluka, str. 20., šesti stavak).
- 276 Navedeni tužitelji ne osporavaju postojanje smanjenja broja radnih mjesta do kojega dolazi u dotičnom sektoru.
- 277 Stoga valja zaključiti da tvrdnje tužitelja u predmetu T-129/99 nikako ne dokazuju da je Komisija počinila očitu pogrešku u ocjeni time što je smatrala da su znatne potpore dodijeljene društvu Demesa za stvaranje novih proizvodnih kapaciteta na tržištu hladnjaka/zamrzivača nespojive sa zajedničkim tržištem.
- 278 Stoga ni peti tužbeni zahtjev nije osnovan.

Zahtjev za dostavu dokumenata koji se odnose na donošenje pobijane odluke

- 279 Tužitelji u predmetima T-127/99 i T-148/99 od Općeg suda zahtijevaju da naloži Komisiji da dostavi svoje interne dokumente o donošenju pobijane odluke. U predmetu T-129/99 tužitelji zahtijevaju da se dostavi cijeli upravni spis koji se odnosi na pobijanu odluku.
- 280 Treba ipak utvrditi da tužitelji ne ističu nikakve indicije kojima se može utvrditi da bi dokumenti, čija se dostava zahtijeva, bili korisni za njihov argument ili za nadzor zakonitosti pobijane odluke.
- 281 U ovim okolnostima zahtjevi za dostavu dokumenata moraju se odbiti (vidjeti u tom smislu presudu Cityflyer Express/Komisija, navedenu u točki 242. gore, t. 102. do 106.).

Troškovi

- 282 Sukladno članku 87. stavku 3. Poslovnika, Opći sud može podijeliti troškove ili odlučiti da svaka stranka snosi vlastite troškove ako stranke djelomično uspiju u svojim

zahtjevima. Budući da su tužitelji i Komisija djelomično uspjeli u svojim zahtjevima, valja odlučiti da svaka od njih snosi svoje troškove.

283 U skladu s člankom 87. stavkom 4. zadnjim podstavkom Poslovnika valja odlučiti da intervenijenti snose vlastite troškove.

Slijedom navedenog,

OPĆI SUD (treće prošireno vijeće)

proglašava i presuđuje:

1. U predmetu T-129/99 tužba je dopuštena utoliko što se njome traži poništenje članka 1. točkama (d) i (e) Odluke Komisije 1999/718/EZ od 24. veljače 1999. o državnoj potpori koju je provela Španjolska u korist društva Daewoo Electronics Manufacturing España SA (Demesa), te članka 2. stavka 1. točke (b) iste odluke.
2. U predmetima T-129/99 i T-148/99 poništava se članak 1. točka (a) Odluke 1999/718.
3. U predmetima T-129/99 i T-148/99 poništava se članak 1. točka (b) Odluke 1999/718.
4. U predmetima T-129/99 i T-148/99 poništava se članak 1. točka (c) Odluke 1999/718 u dijelu u kojem se oprema procijenjena na 1 803 036,31 eura isključuje iz prihvatljivih troškova na temelju programa potpora Ekimen.
5. U predmetima T-127/99 i T-148/99 poništava se članak 1. točka (e) Odluke 1999/718.
6. U predmetima T-129/99 i T-148/99 poništava se članak 2. stavak 1. točka (a) Odluke 1999/718 u dijelu u kojem se Kraljevini Španjolskoj nalaže da od društva Demesa ishodi povrat potpore koje se odnose na poništeni dio članka 1. točke (c) iste odluke.
7. U predmetima T-127/99 i T-148/99 poništava se članak 2. stavak 1. točka (b) Odluke 1999/718 u dijelu u kojem se odnosi na članak 1. točku (e) iste odluke.
8. U preostalom dijelu tužbe se odbijaju.
9. Svaka stranka snosit će vlastite troškove.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 6. ožujka 2002.

[Potpisi]

* Jezik postupka: španjolski

RADNI PRIJEVOD